

Upravištvu: Ljubljana, Puceljjeva
ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puceljjeva
ul. 5. — Telefon 31-25, 31-26.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.

Računi pri poš. ček. zavodu: Ljubljana
št. 17.749

ZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje
iz Kr. Italije in inozemstva S.A.
Unione Pubblicità Italiana S.A.,
Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno L. 12.—,
za inozemstvo pa L. 20.—

Uredništvo:
Ljubljana, Puceljjeva ulica št. 5,
telefon 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

Ob obletnici trojnega pakta

Novi red na svetu se bo opiral na zmagovito solidarnost osi in pri-
vlačno moč trojnega pakta po zamisli Mussolinija in Hitlerja

Te dni je minilo leto dni od velikega zgodovinskega dogodka, ki ga obeležuje trojni pakt med Nemčijo, Italijo in Japonsko. S to pogodbo so se omenjene sile zvezale k političnemu, gospodarskemu in vojaškemu sodelovanju z namenom, da se uvede in obdrži nov red v soglasju z osmi in življenjskimi koristmi vseh treh podpisnic. Pogodba je obratnega značaja ter prihaja do polne in neposredne veljave, kadar »bi bila ena izmed treh podpisnic napadena od kake sile, ki ni zapletena v evropsko vojno ali v kitajsko-japonski spopad«, vendar pa ima v sebi veliko udarno silo ter so njeni učinki vedno očitnejši, bodisi v tem, da so mnogi narodi srednje in vzhodne Evrope pristopili k osi, bodisi zaradi postopnega osamljenja Anglije ali zaradi njenega postopnega stapljanja s politično-gospodarskim sistemom Zedinjenih držav.

Člen 5. pogodbe določa, da trojni pakt po svojem nastanku, po svoji prirodi in po svojem namenu v ničemer ne izpreminja politične odnose, ki so ob podpisu pogodbe obstojali med Sovjetsko Rusijo in med vsako izmed imenovanih podpisnic. V resnici obstoja informativni del pogodbe v odločni obsodbi britanske kapitalistične hegemonije ter vmešavanja tujih narodov v zadeve Evrope in Azije, toda enako kakor vsi veliki diplomatski instrumenti, ki so nastali sprito realne zgodovinske in socialne potrebe, ima tudi ta to funkcijo, da reagira na imperialistično politiko Sovjetske Rusije. Ta politika ni bila samo prisiljena, da je v oportunisten trenutku — o priliki pohoda na Balkan — razkrila svoje temne ambicije in svoje pogubne protievropske namene, marveč je bila prisiljena odkriti svojo dvoumno igro in se izdati kot udeleženka pri angleških in ameriških načrtih proti Evropi. Da bi bil podan dokaz, da se je trojni pakt v tako kratkem času pokazal ne le kot »silna zapreka«, kakor je to dejal Galeazzo Ciano, nasproti vsemu nekdanjemu svetu, ki se je sedaj zmanj zdužil, marveč tudi kot silno orodje, ki »porecila svojo tvorno moč v bodočnost«, bi zadostovale že samo te velike posledice njegove tvorne življenjske sile. Ni mogoče oporeči, da je pakt dobrodelno učinkoval tudi na Daljnem vzhodu. Odeč bi bilo ugotoviti na položaju v Evropi ob prvi obletnici pakta, da je zmagala obeh sil osi, ki sta jo ustvarili in izvedli prevladujoči činitelji na vsem kontinentu in da je ustvarila na zgodovinskem terenu neobhodno potrebne pogoje za ustvaritev onega novega reda, ki jamči za realizacijo osnovnih aspiracij glede svetovnega mira. Ta red bo rimski in germanski in se bo pri izvajanju svojih visokih smernic opiral na granitno zmagovito solidarnost osi in dinamično privlačno moč trojnega pakta, sprito katerega se že pojavljajo obrisi nove Evrope Benita Mussolinija in Adolfa Hitlerja ter novi svetovni red.

Berlin, 27. sept. d. Vodilni motiv komentarja v današnjih jutranjih nemških listov, v katerih se spominjajo prve obletnice berlinskega trojnega pakta, je ta, da se Anglija bori za onemogočenje novega reda na svetu. »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše v svojem komentarju med drugim: Danes pred letom dni, 27. septembra 1940, je bila nasproti temu destruktivnemu cilju angleške vojne privrati postavljena nasproti volja evropskih narodov, da doseže nov mir. Končni cilj pogodbe, ki je bila podpisana v berlinski vladni palači, je svetovni mir, ki ga pripravljajo in zahtevajo podpisnice na podlagi dinamične diplomacije s sodelovanjem vseh držav, ki so to pogodbo ustvarile, in tistih, ki so z njo istega mišljenja.

»Völkischer Beobachter« objavlja komentar pod naslovom »Zveza bodočnosti« ter piše med drugim: Bodoči svet bo lahko samo tedaj svet trajnega in zaježnega mira, ako bo zgrajen na temelju misli trojnega pakta. Včerajšnji svet je po svojem zavezništvu z boljševizmom zaigral še svojo poslednjo moralno opravičbo za vodstvo.

»Berliner Börsenzeitung« orisuje cilj in pomen pakta treh velisil v naslednjih besedah: Leto veljavnosti trojnega pakta, ki je bilo do vrha napolnjeno s svetovno-zgodovinskimi dogodki, je upravičilo tako njega sklenitev, kakor tudi njegova načela in cilje. Pakt je bil od svojih stvariteljev podpisan in od njihovih narodov potrjen kot pogoj trajnega mira, kot instrument za izgradnjo novega boljšega reda, ki stremi k svetovnemu miru kot svojemu poslednjemu cilju, nadalje pa kot svarilo tistim silam, ki so stremele po podaljšanju in razširjanju vojne. Zamisljen je bil kot mogočno kristalizacijsko jedro za vse, kar se prištevja k novemu redu. Trojni pakt pomeni zvezo 250 milijonov ljudi, pripadajočim trem mladim, močnim, sposobnim in vojaškim narodom, odločenim enkrat za vselej priboriti si svoje mesto na tem svetu.

»Berliner Lokalanzeiger« primerja berlinski trojni pakt s sestankom Roosevelta in Churchilla na Atlantiku ter piše: Trojni pakt ne zadeva notranje strukture narodov, kakor je primer pri zakasnelem sestanku na Atlantiku in prav tako ne proklamira svetovnega gospodarstva pod političnim nadzorom, kakor sta to storila Churchill in Roosevelt. Berlinski pakt jamči vsemu narodu njegov lastni politični razvoj in pospešuje odnose med posamez-

nimi državami, brez katerih si ni mogoče misliti obstanka sveta na zdravni podlagi.

Če je kdo takoj ob sklepu pakta dvomil o njegovem uspehu in daljnosežnem pomenu, se je moral v teku tega leta prepričati o njegovi veliki važnosti, resnobi in globoki zgodovinski nujnosti. Rim in Berlin sta začela takoj izvajati pakt, ko sta v še tesnejšem zavezništvu otvorila neizprosno borbo za vzpostavitev novega reda. To zavezništvu je rodilo bogate sadove ne samo v obliki zmag na vseh frontah in v osvojitvi

ogromnih ozemelj, marveč je geslo o novem redu prodrlo globoko v evropsko javnost. Napovedi o novem redu so prislunili manjši narodi ter se osvobodile misli oprijeti kot zvezde-vodnice. Cela vrsta narodov, ki so doslej bili potisnjeni v ozadje je zasledila vstajajočo zarjo in zato danes vidimo v borbi z Nemci in Italijani ramo ob ramo Slovence, Madžare, Rumune in Fince, ki si kujejo na fronti boljši bodočnost, ozarjeno z novim redom, ki ga propovedujeta Italija in Nemčija.

Že nad 665.000 sovjetskih ujetnikov

Doslej je bilo vzhodno od Kijeva uničenih 5 sovjetskih armad — Pred odločilno bitko za Harkov — Siloviti boji za Petrograd

Iz Hitlerjevega glavnega štana, 27. sept. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil je objavilo naslednje vojno poročilo:

Kakor je bilo objavljeno že v posebnem poročilu, se je velika bitka pri Kijevu zaključila. Na ogromnem prostoru se je z dvostransko obkolitvijo posrečilo omajati dnepersko obrambo in uničiti pet sovjetskih armij, ne da bi mogli niti slabotnejši deli teh sil ubežati temu oklepu.

Pri teh operacijah, ki so jih izvedle vojske in letalske sile v tesnem sodelovanju, je bilo skupno ujetih 665.000 mož, 884 oklopnih voz 3718 topov in neštete množice drugih vojnih potrebščin pa so bile zaplenjene ali uničene. Kravate izgube nasprotnika so zopet zelo visoke.

S tem je bila dosežena zmaga v vrsti bitk, kakršne zgodovina doslej ni poznala. Doseženi uspeh se v polni meri izražal.

Letalski sile so bombardirale sovražne tovarne okrog Tule, kakor tudi vojaške naprave v severnem okrožju.

V borbi proti britanskim oskrbovalnim plovbi so bojna letala v zadnji noči potopila dve tovorni ladji s skupaj 15.000 br. reg. tonami, ki sta pluli v nekem konvoju vzhodno od Hulla. Nadalje so letala napadla pristaniške naprave ob južni in vzhodni obali otoka.

Manjše število sovražnih letal se je v pretekli noči pojavilo nad Nemškim zalivom in zapadno Nemčijo. Bombe so povzročile le neznatno škodo.

Stockholm, 27. sept. d. Na skrajnem južnem odseku vzhodnega bojišča se bijejo borbe velikega obsega na kopni ozini, ki spaja polotok Krim s celino. Nemška ofenziva, v kateri sodeluje približno 100.000 mož, je pri mestecu Perekopu začela na dokaj močne sovjetsko-ruske obrambne postojanke, ki jih sedaj uničuje močan ogenj nemškega topništva in letalstva.

Na širokem področju vzhodno od Kijeva se je odigrala poslednja faza velike nemške uničevalne akcije proti sovjetskim armadam, ki so bile na tem področju obkoljene. Po zadnjih nemških poročilih je bilo v tej poslednji fazi bitke za Kijev uničenih 5 sovjetsko-ruskih armad. Število ujetnikov presega že 650.000. Vojni plen, ki so ga tu nečisto izločili iz gubile Budionjeve vojske, pomeni veliko oslabeitev še tistih Budionjevih čet, ki jim je uspelo umakniti se proti Harkovu. V kratkem je treba pričakovati, da bodo nemške čete pričele odločilno borbo za Harkov in s tem borbo za važno sovjetsko industrijsko področje v kotlini Donca.

Na osrednjem bojišču je ostal položaj v glavnih potezih neizpremenjen.

Strahovita bitka za Petrograd besni dalje z nezmanjšano silovitostjo. Navzlic temu, da je položaj bivše ruske prestolnice kritičen, vendar poročajo dopisniki švedskih listov iz Berlina, da računajo v tamošnjih krogih, da se Petrograd ne bo mogel držati še enako dolgo kakor doslej, da pa se utedne obleganje zavleče še za teden dni ali morda celo še za daljše časa. Po mnenju švedskih vojaških opazovalcev je za petrogradsko obrambo na razpolago še vedno približno 3 milijone mož vojske in milice in tudi zaloge živeža in municije utednejo biti še precejšnje. Posebno močne napade je izvršila nemška pehota zadnji čas z jugozapadne strani. Ti napadi so si sledili v kratkih presledkih s silno močno podporo nemškega letalstva in tankov. Sovjetska rdeča mornarica, ki je stisnjena med Kronštatom in Petrogradom, še vedno navzlic hudim poškodbam, ki so jih utrpeli nekatere njene enote, dokaj močno obstreljuje levo krilo nemških napadalnih vrst. Še zmerom se oglašajo tudi topovi kronštatske trdnjave, dasi poročajo finski viri, da so bile mnoge baterije že prisiljene k molku.

V finskih zalivu nadaljujejo nemške čete zasedanje strateško važnega otoka Dagoe. Sovjetsko-ruske čete so tu številčno dokaj slabše in bo njihova obramba v najkrajšem času strta.

S finske fronte vde zadnja poročila, ki pa službeno niso potrjena, da so finske čete na Karelski ozini prekorale staro finko-sovjetsko mejo in prešle v napad proti Petrogradu. Finske čete, ki na drugi strani operirajo ob Ladosem jezeru, so sedaj popolnoma obkrožile mesto Petrograd, ki je sedaj pod hudim topniškim ognjem. Finsko letalstvo ruši utrdbe

naprave okrog Petrozavodska. Glede nadaljnjega razvoja ofenzive pri Petrozavodsku so Finci zelo optimistični. Po uničenju dveh sovjetsko-ruskih divizij med Olonecem in Petrozavodskom se je sovjetsko-ruska obramba v tem odseku zelo oslabilila. Opaženo je tudi bilo, da sovjetskim četam že primanjkuje municije.

V skrajnem severnem odseku vzhodnega bojišča se razvija nemška ofenziva

Stirje angleški bombniki sestreljeni

Uspešne borbe nemških oddelkov na fronti pri Solumu

Vrhovno poveljništvo Oboroženih Sil je 27. t. m. objavilo naslednje 481. službeno vojno poročilo:
V severni Afriki so nemški oddelki v akcijah na kopnem na fronti pri Solumu ujele nekaj angleških vojakov in zaplenili nekaj motornih vozil.

Rim in Berlin sta v pravem pomenu besede ona os, okoli katere se vrtili najvažnejše dogajanje današnjega časa. Rim in Berlin sta tudi središči, okoli katerih se zbirajo narodi, ki hočejo sodelovati pri gradnji novega reda in biti deležni njegovih ugodnosti. Trojni pakt je nov evangelij, ki si osvoji duše narodov in ki daje takt sedanjim zgodovinskim dogodkom.

Letala so napadla Tripolis, Bengazi in Palermo. Žrtve ni bilo nobene. Protiletalska obramba v Bengaziju je sestrelila dva sovražna bombnika. Tretjega so sestrelili naši lovci. Četrto letalo pa je bilo prisiljeno pristati za našo bojno črto. Posadka je bila ujeta.

Letalski boji na zapadu

Berlin, 27. sept. d. Britanski bombniki so v noči na soboto prodrli nad obalno področje severozapadne Nemčije ter nad južno-zapadno Nemčijo. Kakor je bilo davi objavljeno s pristojnega nemškega mesta, niso zazigale in rušilne bombe, ki so jih britanska letalska metala na več krajih, povzročila nobene škode.

Pariz, 27. sept. s. Angleško letalstvo je napadlo mesto Rouen. Bombnikom pa ni uspelo bombardirati industrijskih naprav in so zato odrgli svoje bombe na sredo mesta. 14 ljudi je bilo ubitih, 18 ranjenih. Bomba je zadelala tudi civilno bolnico.

Vojna na morju

Rim, 27. sept. s. Angleška p. ena agencija objavlja, da je v času od 1. avgusta letos dalje angleška trgovska mornarica izgubila nad 900 mornarjev.

New York, 27. sept. d. Kakor poroča agencija Associated Press iz Havane na otoku Kubi, so tamkajšnje službene radijske postaje prestregle klice SOS 2437-tonskega parnika »Muncore«, ki javlja, da se potaplja na Karibskem morju ob vходу v Venezuelski zaliv. Parniku so bile z otoka Jamajke poslane na pomoč reševalne ladje.

Wavellov ekspedicijski zbor

Stockholm, 27. sept. s. »Socialdemokraten« objavlja vest, da se general Wavel sedaj bavi z organizacijo ekspedicijskega zbora, ki naj bi iz Indije preko Irana krenil na prve kavkaške postojanke, da bi tam skupaj s sovjetskimi silami zadržal nemško prodiranje. Transiranska železnica je prav te dni hudo obremenjena. Vse njene postaje so prepolne čet, ki potujejo proti severu.

Stockholm, 27. sept. u. »Socialdemokraten« poroča, da prihajajo velike množice vojaštva in velike množine vojnih potrebščin v luko Bender Sahrur v Perzijskem zalivu, odkoder se s transiransko železnico odvažajo proti severu na kavkaške meje. Vojne potrebine prihajajo po večini iz Indije. Med drugim prevažajo oklopne in tovorne avtomobile in letala.

New York, 27. sept. d. Kakor poroča agencija Associated Press iz Teherana, zatrujejo v tamkajšnjih dobro informiranih krogih, da Angleži doslej preko iranskih prometnih poti niso dobavili Sovjetski zvezi še niti ene same granate, dasi gospodujejo v Iranu že mesec dni. Vse, kar je šlo preko Irana v Sovjetsko zvezo, je bilo nekaj ton indijske jute. Ameriška agencija poroča nadalje, da sicer sovjetsko-ruski in britanski vojaški eksperti z vsvo mogo delajo za organiziranje transportov angleškega blaga za Rusijo, da pa so naleteli na sto in sto krajev na ovire. V iranskih krogih zatrjujejo, da Rusi uvidevajo, kakšne težave ima Anglija že s samim oskrbovanjem svoje ofenzivne armade na Bliznjem vzhodu ter da se začasno zadovoljujejo s samimi britanskimi ljubljami v nadi, da bo s časom mogoče vendarle najti kje nekaj trgovskih ladij za prevoz britanskih tankov in municije ter letalskih sestavnih delov v iranske luke, odkoder bi se ti transporti usmerili naprej proti Sovjetski Rusiji.

Ukinitve iranskih konzulatov v Nemčiji

Berlin, 27. sept. s. Zaradi stališča, ki ga je zavzela iranska vlada nasproti nemški koloniji v Iranu po vpadu nemških in sovjetskih sil, je bila nemška vlada prisiljena, odrediti ukinitve vseh iranskih diplomatskih in konzularnih uradov v Nemčiji in na zasedenem ozemlju. Določila je rok 10 dni za odhod iranskih diplomatskih in konzularnih funkcionarjev.

Ljubljanski velesejem

4.—13. oktobra

Mogočen pregled

Industrijske, obrtniške in kmetijske produkcije kraljevine Italije in njene nove ljubljanske pokrajine.

Novozgrajeno moderno razstavišče

Celotno razstavišče z vsemi razstavami je obinštvo dostopno do 9. ure zvečer.

Polovična vožnja na železnici

Pri postajni blagajni kupite cel vozni listek v Ljubljano in ga pustite žigosati pri velesejmski blagajni, nakar velja za brezplačen povratek. — Vstopnina za enkratni obisk L. 4.—, žigovanje voznega listka brezplačno.

Najdaljša letalska uzbuna v Moskvi

Berlin, 27. sept. u. V noči na četrtek so imeli v Moskvi doslej najdaljši letalski alarm. Trajal je 5 ur in 45 minut.

Obleganje Petrograda

Zahrbtnost sovjetskega vojevanja — Nevarnost min — Vsi izpadli sovjetske obrambe odbiti — Velika opustošenja

Milan, 27. sept. u. Dopisnik »Corriere della Sera« poroča iz Berlina:

Obleganje Petrograda je stopilo v fazo podrobnih in oprezne borbe z minami. Napadalci napredujejo počasi, toda vztrajno korak za korakom, ker je treba vse zasedene zemljišče skrbno preiskati ter očistiti in hoče nemško vrhovno poveljništvo s čim manjšimi žrtvami doseči čim večji uspeh. Rusko poveljništvo se pri obrambi biveše carske prestolnice poslužuje v največji meri min kot zelo nevarnega in zahrbtnega oroja. Kakor je nemškim četam znano že iz izkuštev ob reki Lugi, imajo Rusi navado, da cela prostranstva naravnost posejejo z minami in minskimi pastmi, kar zelo otežuje prodiranje. Vsako zasedeno ped zemlje morajo najprej skrbno preiskati picirski udarniki, ki so si v svojem delu pridobili že tako večino, da z lahkoto odkrivajo najbolj skrbno izdelane mine.

Zdi se, da so Rusi pri obrambi Petrograda dosegli vrhunec zvijač ter so se izpolnili v izdaškem načinu vojevanja. V vaseh in v manjših zaselkih, ki so jih osvojile nemške čete, je bilo množstvo peklenških strojev razmešeno na krajih, kjer bi nihče tega ne slutil. Ne samo v vojaških in javnih poslopjih, za katere so Rusi lahko slutili, da se bodo v njih takoj naselili nasprotniki, marveč tudi v zasebnih hišah ter stanovanjih je pretela večna opasnost nenadnih eksplozij. Ni namreč poslopja, kjer bi ne bile odkrite mine ali peklenški stroji v divnih, naslanjačih, v telefonskih aparatih ter v predalih najobičnejšega pohištva. Prav tako so bile mine postavljene v stenah med vrati ter pod pragi. Često je eksplozijo povzročil že sam dotik električnega stikala. Kakor rečeno, je vse posejano z minami, ki se razpočijo na dotik, na udarec ali s kakim skritim mehanizmom. Boljševiški tehniki so si pošteno belili glave, da so si izmislili čim podležje pasti, ki pa seveda nimajo vedno zaželenega uspeha. Pionirji se počasi privajajo na to rusko zahrbtnost ter odkrivajo zvijače, preden so mine napravile večjo škodo.

Mnogo je takih primerov, ko so bile mine nameščene v zasebnih stanovanjih po odhodu civilnega prebivalstva. Ljudje so zapustili svoja bivališča v nadi, da so si oteži življenje in da je njihovo imetje očuvano, v resnici pa so šli naproti še hušji usodi, medtem ko njihova bivališča rušijo mine, namenjene sovražniku. Na enak izdajski način se bori tudi ruska redna vojska. Neki oddelki nemške pehote, ki je v naskoku zavzel rusko utrdbo, je naenkrat zagledal, kako se iz globine betonske trdnjave dvigajo postave ruskih vojakov z dvignjenimi rokami, kakor da se hočejo predati. Komaj pa so se ganili nekoliko korakov od utrdbe, je ozračje pretresla silovita eksplozija, ki je poglala v zrak vsa utrdbo in z njo vse, kar je bilo okoli nje. Po vsem videzu je nekdo počakal, da se je del posade predal, nato pa zaplil mino, ki je pokončala nešteto človeških življenj. V splošnem se opeša pri sovražniku slepa upornost in neizrečena žilavost. Sovjetski oddelki se dajo rajši pobiti do zadnjega moža, kakor da opuste svoje postojanke, tudi takrat, kadar jim poide municija ter bi bilo edino umestno, da se umaknejo.

Ponovni protinapadi in izpadi branilcev Petrograda so bili onemogočeni. Rusko letalstvo je v sto in sto letih nesporno močno oviralo akcije nemških bombnikov vendar pa ni moglo niti preprečiti niti zmanjšati vsakdanjih nemških poletov nad Petrograd, dasi je sovjetsko vrhovno poveljništvo zbralo na petrogradskem odseku

svoje najboljše letalske enice. O nekatereh delih Petrograda se danes lahko reče, da so coventryrani, ako se poslužimo znane izraza, ki je nastal ob priliki največjega uničevanja na Angleskem. Tudi rusko topništvo, ki brani Petrograd s pomočjo nekoliko še nepokodovanih križark, si zamen prizadeva odbijati napade oblegovalcev. Nemci so v neprestani napetosti. Nekatere čete že cele tedne ne poznajo drugega ležišča kakor trdo zemljo, in druge odeje kakor šotorsko platno, toda Rusom se nikakor ne posreči razbiti črte napadalcev ter ustaviti njihovega prodiranja. Sovjetsko poveljništvo meče vsak dan v borbo nove skupine tankov, ne more pa zmanjšati pritiska nemških armad. Delovanje tankov se pričena navadno ob zori in traja vse do zahoda sonca. Kakor rečeno, se nemške čete vedno bolj približujejo svojemu cilju. Nemci dobro vedo, da jih čaka po prodoru v mesto še težko delo, kajti na stottisoče hiš je izpremenjenih v utrdbe. Uničenje mesta bo torej povsem krivda sovjetskih oblasti, če ne bodo opustile svojega zločinskega namena, da žrtvujejo vse mesto.

Nemške čete, ki so od meje dalje svojo zmagovito pot posejale s tolikimi grobovi padlih tovaršev, so presenečene, ker na bojiščih, od koder so pregnale boljševike, ni niti najmanjšega sledu o kakih grobovih. Nedavno pa se je razkrila tajna te čudne zadeve. Prednja straža nemških pionirjev je naletela na polje, kjer je bila zemlja nanovo prekopana in pokrita s čisto svežim rastlinjem. Pionirji so se bali, da gre za minske pasti, zato so skrbno odkopali rušo ter odkrili množico trupel ruskih vojakov, ki so bili pokopani v skupno jamo, nad njimi pa je bila zemlja lepo zravnana, posejana s travniškimi cveticami ter posajena z mladimi brezami.

Odstranjevanje sovjetskih min v Ukrajini

Berlin, 27. sept. d. V teku zadnjih šestih dni so pionirji enega samega nemškega pionirskega bataljona v borbah ob Dnepru odstranili 4500 sovjetsko-ruskih min, položenih na terenu. Kakor javljajo s pristojnega vojaškega mesta v Berlinu, so bile te skoraj izključno samo mine, položene proti nemškim oklopnim vozovom. Največje so nemške pionirske čete odstranile v trupapolnem in nevarnem delu 2000 min na dan. Ta široko organizirana sovražnikova minska polja so imela namen kriti sovražnikov umik v Ukrajini.

Flamski prostovoljci na vzhodni fronti

Anvers, 27. sept. d. Zaradi neprestanega novega prilašanja flamskih prostovoljcev, ki se vpisujejo v prostovoljske čete za borbo proti boljševikom, je bilo treba osnovati več nadaljnjih polkov preko števil, določenega v začetku. Večje število flamskih prostovoljcev je že odpotovalo na vzhodno bojišče. V nekaj dneh jim bodo sledili še nadaljnji vlaki prostovoljcev, namenjenih proti vzhodu, da tamkaj na viden način dokažejo svoje sodelovanje v organizaciji novega evropskega reda.

Angleška pomoč Sovjetski zvezi

New York, 27. sept. d. Kakor poroča list »New York Herald Tribune« iz Londona, se bo angleška spodnja zbornica posvetovala o pomoči za Rusijo na posebni tajni seji, na kateri bo sam Churchill podal najtočnejše informacije ter bo med drugim navedel tudi število tankov, ki jih Velika Britanija lahko obljubi Sovjetski zvezi.

Borba za ameriški nevtralnostni zakon Zaradi naraščajočega odpora v kongresu Roosevelt ne bo zahteval njegove popolne ukinitev

Washington, 27. sept. s. V tujakih krogih pričakujejo z napetostjo novo razpravo, ki jo namerava Roosevelt sprožiti v kongresu, da bi se otresele zakona o nevtralnosti. Parlamentarni krogi, ki napovedujejo novo politično bitko, govore, da bi predsednik postavil takoj celo vrsto zahtev, če bi mu uspelo doseči, da bi kongres ukinil nevtralnostni zakon. Med drugim bi zahteval 3 milijardo posojilo za gradnjo velikih števil tankov, topov novega tipa in drugih vojnih potrebščin, ki bi vse nemudoma poslal na Srednji vzhod in v Rusijo. Admiraj Stark, vrhovni poveljnik ameriške vojne mornarice, je glede na pošiljanje vojnih potrebščin v Evropo na seji finančnega odbora reprezentativne zbornice izjavil, da ga nepristane izgube ameriških ladij na Atlantskem oceanu hudo skrbe.

New York, 27. sept. d. Kakor izjavljajo v poučenih diplomatskih krogih, vlada od kongresa ne bo zahtevala takojšnje popolne ukinitev nevtralnostnega zakona, ker se je pokazal proti temu premočan odpor v ameriški javnosti, marveč bo zaenkrat zahtevala edino le izpremembo posebne klavzule zakona, ki se tiče obojestrane trgovske izmenjave. Na ta način bi se hotela vlada izogniti dolgotrajnim debatam v kongresu, ker hoče dobiti naglo odobritev za Rooseveltov sklep, da se ameriško trgovsko brodovje obojestrno. O izpremembi te klavzule bodo glasovali na podlagi posebnega predloga, ki ga bo vložil predsednik zunanjepolitične komisije senator Conally. Po mnenju poučenih političnih krogov pomeni pristaneke intervencionistov na to, da se glasuje samo o delni izpremembi nevtralnostnega zakona, je taktično potezo in si intervencionisti pridržujejo pravico v drugi fazi razprave o tem zakonu izsiliti še nadaljnje izpremembe.

Berlin, 27. sept. s. Glede na manevre, ki se razvijajo v ameriških krogih, da se pripravi ugoden teren za odpravo nevtralnostnega zakona, ki naj bi po nazorih Rooseveltovskih vojnih hujskačev predstavljali oviro za zagotovitev svobode morja, pravi »Börsenzeitung« v svojem komentarju, da te mahinacije nikogar ne vznemirjajo. Ko je Roosevelt sprožil akcijo Knoxovih in Starkovih fanfar, je objavil v reviji »Covers Magazine« članek, v katerem pravi: Nemčija in Italija sta računali, da Zedinjene države Angliji in Franciji ne bodo utegnile dobaviti vojnih potrebščin in orožja, in sta zato pospešili svojo. Nemški list pripominja, da je povsod znano, da sta zapadni sili, ki sta odklonili svoječasne predloge Hitlerja Poljski, napovedali vojno in in poskrbeli skupno z Washingtonom za to, da je pomenil odgovor na mirovne predloge novo vojno izjavo. List opozarja tudi na sodelovanje ameriških diplomatskih zastopnikov v snovanju vojne in prav, da je prav to dokaz za Rooseveltovo odgovornost za vojno in njen dosedanj razvoj. Dejstvo, da je računal, da bo vojna izbruhnila že l. 1937, predstavlja naravno vrhunec cinizma.

Tudi »Deutsche Allgemeine Zeitung« pobija argumente v predsednikovem član-

ku in pravi, da se Roosevelt samga sebe obtožuje, saj je prav on hotel, da bi vojna izbruhnila že l. 1939, torej še preden je prišlo do monarhvske konference. Severnoameriški diplomati, njegovi osebni zastopniki so kroge v Varšavi in Parizu podpirali in so to svoje delo pozneje nadaljevali na Balkanu. Ta ameriška politika kaže poteze vojne hujskaštva tako jasno, da bo lahko v zgodovini služila za vzgled.

Obtožbe proti Willkieju

New York, 27. sept. d. Kakor poročajo iz Oaklanda v Kaliforniji, je imel včeraj demokratski senator Wheller pred odborom organizacije »Amerika First« govor, v katerem je zahteval preiskavo o trgovskih zvezah bivšega predsedniškega kandidata Willkieja. Kakor poroča nadalje agencija Associated Press je Wheeler v svojem govoru izjavil, da je Willkie član upravnega sveta neke newyorške ladjedelnice, ki ima milijonska naročila za ameriško oborožitev.

Pred odborom iste organizacije v Bostonu je republikanski senator Nye izjavil, da se poslužuje predsednik Roosevelt propagande najnižje vrste, da bi zapletel Zedinjene države v vojno. Senator Nye je v svojem govoru napadel tudi Willkieja zaradi njegove »podganje taktike«, s katero je vpletel protizidovski problem v debato o vojni in miru. Senator Nye je podaril, da sta Churchill in Roosevelt nesramno ogoljufala pripadnike svojih narodov.

Odpor proti novim davkom

New York, 27. sept. s. Finančni krogi na Wallstreetu so bili konsternirani sprico predloga finančnega državnega tajnika Morgenthaua, da bi se uvedel 100% davek na posebne dobičke delniških družb in omejilo obrestovanje glavnice na 6%. Jasno je, da takih ukrepov v državi, kjer naj velja liberalna gospodarska načela, veliki kapitalistični krogi ne morejo odobravati. V finančnih krogih se je tako pojavila močna opozicija proti temu načrtu in splošno napovedujejo, da bo v kongresu odklonjena. Poslanec Wisney je izjavil, da je ta predlog absurd, in je pripomnil, da niti Angleži kljub vojni niso tako hudo obremenjeni. Dohodki takega izrednega davka bi bili seveda namenjeni za oborožitev Amerike in za financiranje angleških vojaških izdatkov.

V poučenih krogih sodijo, da bi dohodki Zedinjenih držav po omenjenem načrtu narasli za 4 milijarde dolarjev na leto.

Dodatna črna lista

Washington, 27. sept. d. Kakor poročajo tujakunjski listi, je ameriška obrambna komisija napovedala objavo dodatka k presliči črni listi, na kateri so podjetja in osebnosti, ki delajo v prilogi Nemčiji in Italiji. Baje bo vseboval ta dodatek nadaljnjih 300 imen podjetij in posameznikov, ki vzdržujejo gospodarske zveze z državama osl. 65 imen s prvotne liste bo v dodatku izbrisanih.

Vojna na Kitajskem

Tokio, 27. sept. d. (Domei.) Kakor javlja list »Nichi-Nichi« v posebni brožurki iz Sanghaja, je general Čangkaikaj prispel k letalom na vojno področje pri mestu Čangši, kjer se bijejo ogrožene borbe. Čangša je glavno mesto kitajske pokrajine Hunan in je sedaj neposredno ogroženo od japonske ofenzive, ki napreduje proti temu mestu. Poveljništvo japonskih čet upa, da bodo japonske vojaške sile v kratkem zlomile odpor tega mesta.

Stockholm, 27. sept. d. Po poročilu, ki je bilo v sredo ponoči objavljeno v Londonu, bo odpotovala na povabilo generala Čangkaikaja v kratkem posebna britanska delegacija v Čungking. Delegacija bo vodil sir Otto Nimeyer. Britanski mislijo se bo pridružil tudi zastopnik washingtonske vlade Merle Cochrane. Glavna naloga te misije naj bi bil razgovor s Čangkaikajem o finančnih in gospodarskih problemih.

Britanska pacifiška konferenca v Singapuru

Tokio, 27. sept. d. Kakor poroča hongkonški dopisnik lista »Jomiuri«, se bo v kratkem pričela pod predsedstvom Duffa Cooperja v Singapuru tako imenovana britanska pacifiška konferenca o ureditvi in koordinaciji britanske vojaške politike na Daljnem vzhodu z britanskimi gospodarskimi ukrepi. Po mnenju dopisnika japonskega lista bodo tej konferenci prisostvovali tudi britanski poslanik v Čungkingu Archibald Clarker, ameriški poslanik Gause in britanski poslanik v Hongkongu Crosby kakor tudi zastopniki Indije in Avstralije.

Sanghaj, 27. sept. d. V zadnjem tednu se je dospel v Singapur več indijskih čet za ojačenje singapurskih posadk. Kakor javlja posebno semkaj dospel britansko službeno poročilo, so te čete moderno oborožene in bodo uporabljene tudi za ojačenje britanskih posadk v Malaji. Njihova glavna naloga bo, braniti najvažnejšo britansko luko v Aziji.

Odhod avstralskega poslanika iz Tokija

Tokio, 27. sept. u. Avstralski poslanik John Latham se je vkrcal na parnik »Anhu«, ki je odpeljal večje število angleških državljanzov iz Japonske. Pred odhodom je izjavil, da odhaja iz Japonske po nalogu avstralske vlade. Izrazil je upanje, da se bo kmalu vrnil. Avstralsko poslanništvo ni objavilo nikakega pojava o njegovem odhodu in o njegovem morebitnem povratku na Japonsko. Tujakunjski krogi smatrajo za značilno, da se bo poslanik ustavil v Singapuru, kjer se trenutno mudita Duff Cooper in angleški poslanik v Bangkoku.

Japonci zapuščajo Singapur

Sanghaj, 27. sept. d. V nedeljo bo z ladjo »Fusuma Fuso Maru« zapustilo Singapur 557 japonskih državljanzov, povetini žen in otrok, ki se vračajo na Japonsko. Med begunci je tudi večje število japonskih trgovcev s svojimi družinami. Mnogi med njimi so dolga leta živeli v malajskih deželah.

Dopolavor v tovarni „Stori“

Ljubljana, 27. septembra.

Kakor že prej v Tobačni tovarni in potem v Saturnusu, je bila danes dopoldne prireditelj Dopolavora v tovarni Stori. Nekaj pred 10. se je zbralo delavstvo v prostorni dvorani prvega nadstropja tovarne. Prireditve so se udeležili tudi upravni svetnik G. Dermastija, ravnatelj G. Vogl in obratovodja Vrevo. Ob 10. so prispeli pokrajinski tajnik Dopolavora inspektor Liberati, poverjenica ženskega Fasija ga. De Vecchija in funkcionarji Pokrajinske delavske zveze.

Prireditelj je otvoril orkester glasbenega društva Zarje z »Giovinezze«, ki so jo pristotni poslušali stoji. Godbeniki so nato dovršeno zaigrali Gabettijevo »Kraljevo koračnico«, Blancovo »Mladost«, Stiplove »Graske fante«, Dvořakovo »Humoresko«, Leharjevo »Zlato in srebro«, Schubertovo »Podoknico« in Vejvodovo »Rozamundo«. Za vsako odigrano točko so bili nagajeni s ploskanjem. Zastopnica delavk se je inspektorju Liberatu in organizaciji Dopolavora zahvalila za pozornost in razvedrilo, ki ga nudijo delavstvu.

V krajšem govoru je inspektor Liberati med drugim izjavil, da bo Dopolavoro s kulturnim in prosvetnim delovanjem skušal

delavcem lajšati tegobe. Neprijetnemu ropotanju strojev bodo odgovarjali ubrani zvoki godbe. Tovarne bo treba urediti tako, da bodo delavstvu drugi dom, ne pa kraj, kamor bodo hodili z nejevoljo. Dopolavoro bo vedno skrbel, da bodo ustvarjeni pogoji za potrebiti počitek delavstva. Po naročilu Duceja prihajajo predstavniki organizacij med delavstvo, da mu izpolnijo vse želje, ki se izpolniti dajo, pa naj bodo sovraški ali prijatelji. Dopolavoro bo delavstvu na razpolago v vseh stvareh, ki ne spadajo v področje strokovnih organizacij. Pismo ali ustno naj se delavstvo obrne nanj po obratnih zaupnikih. Na koncu je inspektor Liberati izjavil, da je načelo Dopolavora izključno pomoč delavstvu brez kakih političnih prizadevanj.

V imenu ženskega Fasija in organizacije za delavke, ki se pravkar ustanovlja, je pozdravila zbrane poverjenica ženskega Fasija ga. De Vecchija. Pozvala je delavke, naj brez skrbi pridejo po pomoč in podporo, ki jo je Dopolavoro po Ducejevem naročilu vsakomur dolžan dati. Povedala je, da je tudi sama iz delavske družine in da je v življenju že doživel trpela, zato bo vesela, če bo mogla komur koli s svojo pomočjo koristiti.

Za tople besede se je govornici zahvalila ena delavk Orkester je še zaigral koračnico in delavstvo se je po enournem oddihu spet lotilo dela.

Gospodarstvo Racionalizacija v detajlni trgovini

Kakor v vseh gospodarskih panogah se pojavlja potreba po racionalizaciji tudi v detajlni trgovini. Na podlagi ameriških in švicarskih izkušenj so pod pritiskom pomankanja delovnih moči tudi v Nemčiji napravili razne poizkuse, ki imajo namen, čim bolj zmanjšati stroške pri razpečevanju blaga, zlasti najvažnejših živil in življenjskih potrebščin. To prizadevanje ima namen, omogočiti tudi majhnemu detajlistu konkurenčno sposobnost nasproti racionaliziranim veleobrotarjem, kakor so veleblagovnice.

Nemški trgovci so že ustanovili posebne racionalizacijske odbore za posamezne trgovinske stroke, zlasti za spencerijsko in kolonialno blago, kuhinjske potrebščine in posodo, papir in droge. Vidne uspehe so že dosegli v spencerijski stroki, na katero odpade polovica vseh detajlistov. Na tem področju se uveljavlja zlasti sistem, ki ga je uvedel in ga priporoča Herbert Ekhlöf v Ludwigshafenu, ki je sedaj doblil nalogo, da reorganizira 140 podružnic neke velike trgovine z živil. Njegov sistem, takozvani ratio-sistem, gre predvsem za to, da se v detajlni trgovini zmanjšajo stroški, ki so v zvezi s prodajo. Vzorec trgovskega lokala po njegovem sistemu je razmeroma majhen, ne toliko zaradi tega, da bi se zmanjšali stroški najemnine temveč predvsem zaradi tega, da je blago razvrščeno na čim manjšem prostoru v premlčnih regalih. Ekhlöf postavlja načelo, da se v trgovini nič ne tehta, temveč se prodaja samo odtelano in pakirano blago in da se po možnosti od vsakega blaga prodaja le ena vrsta ali največ dve vrsti in po možnosti samo v eni težji. Regali so postavljeni tako, da se polnijo od zadoja. Blago pa je v predalih razvrščeno tako, da kupec vidi samo en komad dotičnega blaga odtelano en zavojček, ker so ostali komadi odtelano zavojčki razvrščeni drug za drugim v globlino. Ta način razvrstitve ima prednost, da se blago prodaja v onem vrstnem redu, kakor je prišlo v trgovino in da je na majhnem prostoru mogoče razvrstiti čim več vrst blaga. Prodajalec ima blago takoj pri roki in mu ni treba hoditi od regala do regala ter stoji skoro vedno na istem mestu. Regali so samo tako visoki, kolikor visoko lahko prodajalec seže, ne da bi pristavil lestev. Ko prodajalec vzame zavoj iz regala, se avtomatično pomakne vrsta zavojev za toliko, da pride naslednji zavoj na rob regala.

Pri tem prodajnem sistemu lahko prodajalec neprimerno hitreje postreže kupca, kakor če mora hoditi od regala do regala, ali od predala do predala in blago šele tehtati ter zavijati. Predvsem pa se bistveno zmanjšajo stroški prodaje.

Veliki uspehi švicarske trgovke Migros, ki je zabeležila v zadnjem desetletju velike uspehe v trgovini s spencerijskim blagom in z živil ravno zaradi tega, ker je v številnih podružnicah uvedla enotni sistem prodaje izbranih vrst blaga v odtelanih in pakiranih količinah, so mnogo pripomogli do tega, da se je tudi med trgovstvom v Nemčiji pričelo gibanje za racionalizacijo detajlne trgovine po podobnih načelih. Pogoj za racionalizacijo pa je enotno postopanje večje števila detajlistov v istem kraju, ki se morajo, če hočejo izkoristiti vse možnosti racionalizacije, združiti zaradi skupnega cenjejšega nakupa blaga ter zaradi skupnega mehaničnega pakiranja. Prvi uspehi tako združenih detajlistov spencerijske stroke v Nemčiji so dovedli do tega, da so se pričeli na podoben način združevati tudi detajlisti drugih strok, tako prodajalci raznih gospodinskih predmetov, prodajalci papirja, drogist in drugi.

Gospodarske vesti

— Italijansko-slovaški trgovinski promet. Te dni smo poročali, da se bodo v oktobru v Rimu pričela trgovinska pogajanja med Italijo in Slovaško, pri čemer bodo v prvi vrsti določeni novi kontingenti. Po slovaški trgovinski statistiki je znašal v letu 1940 slovaški uvoz iz Italije 129 milijonov KS, slovaški izvoz v Italijo pa 184 milijonov KS. V letošnjem letu pa se je blagovni promet nadalje povečal in je že na vsaki strani presegal 100 milijonov KS.

— Nemška trgovinska zbornica v Italiji. Zaradi povečanja obsega poslov se je Nemška trgovinska zbornica za Italijo v Milanu preselila v nove prostore (Via Agnello 12) in je istočasno ustanovila podružnico v Rimu (Via Luisa di Savoia 18).

— Seznam davčnih osnov trgovin z mešaním blagom od začetne črte M do Z so tudi že razgrnjeni ter interesne opozarjamo, naj si jih ogledajo pri vratarju v pritličju leve hiše magistrata do 10. oktobra.

— Spremembe pri Srbki banki v Zagrebu. Iz Zagreba poročajo, da je bila te dni izvršena nacionalizacija Srbske banke. Kakor pove že ime, je ta banka doslej zastopala srbske gospodarske interese. Sedaj pa je pri banki postavljen nov upravni odbor in so bili vsi Srbi izločeni iz uprave. Banka je spremenila tudi ime in se odselej imenuje Trgovinsko-industrijska banka. Delniška glavnica je bila ob tej priliki povišana od 40.5 na 60 milijonov kun. Od desetih polnučij ima banka 6 podružnic izven področja države Hrvaške. Srbska banka je bila ustanovljena leta 1895 in je v obliki fuzije prevzela več manjših bank v Novem Sadu, Dubrovniku, Subotici, Somboru, Sremski Mitrovici, Bački Palanki in Vrscu. Po bilanci iz leta 1939 je imela 163 milijonov din in 65 milijonov din vlog v tekočem računu.

— Težkoče hrvaške hotelske industrije. Po izbruhu vojne so tujskoprometna podjetja zlasti v Dalmaciji prišla v težave, ker je skoro docela odpadel promet inozemskih

gostov. Položaj nekaterih hotelov se je v letošnjem letu deloma zboljšal, zlasti tam, kjer je bila v večjem številu nastanjena italijanska in nemška vojska. Ugodno konjunkturo pa beležijo sedaj hoteli v Zagrebu. Zagreb je postal glavno mesto in upravno središče nove države, kar je imelo za posledico znaten dotok gostov in tujcev.

— Gradnja silosov na Hrvaškem. Ob ustanovitvi države Hrvaške je imela Priviligrana družba za silose na področju Hrvaške v gradnji štiri silose s skupno kapaciteto 1925 vagonov in sicer v Mostarju, Gospiću, Prijedoru in Bjelinu. Poleg tega je omenjena družba gradila za račun države 40 manjših žitnih skladišč, ki pa tudi niso dograjeni. Za dograditev silosov in žitnih skladišč je finančni minister že v avgustu odobril kredit v višini 15 milijonov kun.

— 50.000 hrvaških delavcev v Nemčiji. Oj ustanovitve države Hrvaške je odšlo v Nemčijo 46.300 hrvaških delavcev in preko 500 delavk. Med delavci, ki so odšli v Nemčijo, je 13.000 rudarjev, 2500 kovinskih delavcev in 1500 gradbenih delavcev.

— Nova tvornica vrvarskih izdelkov na Hrvaškem. Hrvaška nima nobene tvornice za vrvarske izdelke ter izdelke iz konoplj, čeprav ima na razpolago dovolj surovine. Zato je bila z udeležbo nemškega kapitala in hrvaške države ustanovljena delniška družba z nazivom »Alberte«, industrijska in trgovinska d. d., ki bo v Karlovcu zgradila veliko tvornico za vrvarske izdelke in izdelke iz konoplj. Začetna glavnica 500.000 kun bo v kratkem povišana na 5 milijonov kun. Pri ustanovitvi je državna finančna družba »Pohit« prevzela 35 odstotkov delnic, nadaljnjih 32 odstotkov delnic je prevzela neka nemška finančna skupina, 33 odstotkov pa je vplisal prejšnji ravnatelj kartela jugoslovenskih tvornic konoplj Albert.

— Reorganizacija tekstilne industrije v Lodžu. Kakor smo že poročali, je industrijsko področje Lodže, kjer je bil prej center poljske tekstilne industrije, priključeno Nemčiji skupaj z ozemljem, ki je pred svetovno vojno pripadalo Nemčiji (Poznańsko, Pomorsko in Vzhodna Slezija). Mesto je dobilo tudi novo ime Litmanstadt in je bilo s pripadajočim področjem vključeno v okrožje Warthegau. Na področju Lodže je okrog 4000 tekstilnih podjetij, ki pa so pretežno majhna podjetja. Samo 39 velikih tekstilnih podjetij v tem okrožju zaposluje polovico obsega tekstilnega delavstva, to je 65.000 delavcev. Za 3000 podjetij so bili postavljeni komisarji. Reorganizacija celotne tekstilne stroke na tem področju je šla za tem, da se produkcija racionalizira, in sicer na ta način, da so bili izločeni manjši zastareli obrati, ostali pa so bili modernizirani. Število podjetij se je s tem znatno skrajšalo, v celoti pa je produkcija zopet dosegla prejšnji obseg, ki se je gibalo na višini preko milijarde zlotov. Največja podjetja so bila že prej v nemških rokah in tvorijo tudi danes osnovo celotnega industrijskega področja. Znatne spremembe so bile izvršene tudi v organizaciji tekstilne veletrgovine, ki je bila prej skoro izključno v židovskih rokah. Po izvršeni reorganizaciji je bila te dni ustanovljena industrijska in trgovinska zbornica, ki bo pričela posloovati 1. oktobra.

— Argentina ne ve kam s koruzo. Okolnost, da je evropski trg praktično zaprt za prekomorsko blago je od južnoameriških držav najhuje prizadela Argentino, ki je bolj kakor katerakoli druga država navezana na izvoz žita in živine ter živinskih proizvodov. V primeri z lanskim letom je letos argentinski izvoz padel za skoraj dve tretjini. Zedinjene države so sicer izjavile pripravljenost, omogočiti vnovčenje presežkov, in tudi Anglija je obljubila povečati uvoz. Zaradi pomanjkanja ladijskega prostora pa ni prišlo do izpolnitve te obljube. Za stisko Argentine je znatno dejstvo, da je od koruznega pridelka iz leta 1940, ki je znašal 100 milijonov metrskih stotov, Argentina doslej izvozila le 12 milijonov stotov, medtem ko znaša lastna poraba le okrog 26 milijonov stotov in je ostalo neprodanih 60 milijonov stotov. Medtem pa je prišla na trg že koruza iz letine 1941, ki je dosegla 106 milijonov metrskih stotov. Lani je argentinska vlada za olajšanje položaja odkupila velike količine koruze in si je prizadevala to koruzo na kakršenkoli način vnovčiti. Vendar je slabo uspeha akcija, da bi se koruza porabila iz izdelovanja alkohola, čeprav je vlada ponudila industriji koruzo v ta namen za polovično nakupno ceno. Nekaj koruze so morali že pokuriti. Glede novega pridelka pa si argentinska vlada ni na jasnem, kako naj omogoči njegovo vnovčenje, ker sama nima sredstev, da bi pridelke odkupila.

— Rusija pošilja zlato v Ameriko. Po izjavi finančnega ministra Morgenthauja je sovjetska vlada te dni poslala v New York prvo pošiljko zlata v vrednosti 5 milijonov dolarjev.

— Na zdravihlinih pa tudi strupenih zeliščih smo pri nas zelo bogati. Zelišča so samorodna in zaradi ugodnih klimatskih in terenskih razmer izvirno uspevajo. S temi zelišči nas bo seznanila razstava zdravihlin rastlin na ljubljanskem velesejmu od 4. do 13. oktobra.

Delitev krompirja

Zaradi hitrejša pravične razdelitve krompirja na mestni stožnici na Vodnikovem trgu bo mestni preskrbovalni urad od ponedeljka 29. septembra letos dalje oddajal krompir na svoji stožnici samo na nabavne knjižice za meso. Vsaka družina bo za vsakega člana dobila naenkrat po 2 kg krompirja na telen. Kupec torej, ki bo predložil nabavno knjižico družine s 5 člani, bo naenkrat dobil 10 kg krompirja.

Na ta način bo odselej posamezna družina čakala pri mestni stožnici na krompir samo po enkrat na teden. Opozorjamo pa, da je do nakupa upravičen samo član družine ter nihče ne more prevzeti krompirja za drugo stranko in tudi ne dobiti na dve nabavni knjižici. Posojanje nabavnih knjižic je najstrožje prepovedano. Zaradi kontrole naj ima vsakdo pri sebi legitimacijo, da se lahko z njo izkaže, da je res član tiste družine, za katero kupuje krompir. Na ta način upa mestni preskrbovalni urad pravično razdeljevati krompir in preprečiti dolgotrajno čakanje zaradi velikega navala. Prav tako pa bo na mestni preskrbovalni urad skušal preskrbeti večje količine krompirja in z njim naenkrat kriti vsa potreba onih družin, ki so naznanile, koliko krompirja potrebujejo.

Da prihodnje dni ne bo nezadovoljnosti pred stožnico, prosimo vse tiste, ki čitajo to obvestilo, naj počue tudi druge ljudi, da odselej brez nabavne knjižice za meso in brez legitimacije nikdo več ne bo dobil krompirja na mestni stožnici. Gotovo bodo vse naše gosposilje zadovoljne, ker bodo odselej lahko na mestni stožnici kupile za vsakega družinskega člana po 2 kg krompirja na teden naenkrat, kar bo pač zadostovalo za vsako družino.

Preskrba prenočišč obiskovalcem velesejma

Glede na zadnje časopisne objave in okoliščine o preskrbi prenočišč, ki jih je izdal stanovanjski urad v svojem delokrogu, podaja ravnateljstvo velesejma naslednje poasnilo:

V normalnih razmerah prejšnjih let je bilo v naši Ljubljani zadostno poskrbljeno s prenočišči za obiskovalce velesejma, letošnji velesejem pa bo v izrednih razmerah, ko je mesto že itak prenapolnjeno in vlada stanovanjska beda. Kljub največjemu trudu se je stanovanjskemu uradu posrečilo dobiti le kakih 350 prenočišč, kar je znatno premalo za pričakovani obisk, saj je bilo v prejšnjih letih vedno nad 1000 sob na razpolago. Zato je stanovanjski urad naslovil prošnjo za prepušitev prenočišč na vse najemnike večjih stanovanj. V kolikor je gostoljubnim ljubljancem mogoče ustreči prošnji, naj odgovorijo na prejetu okrožnici.

Ljubljanci, ki so že ali pa še bodo dali stanovanjskemu uradu na razpolago prenočišča, naj ne oddajajo teh sob sami, marveč počakajo na dodelitve po tem uradu, da ne bo zmešnjav. Če prvi najemnik odpotuje, bo dodeljen drugi. Vljudo naprošamo vse stanodaljce, naj omogočijo dostop v stanovanja ob času menjave najemnikov.

Deloma bo stanovanjski stiski pomagalo tudi z uvedbo dveh nameravanih izrednih vlakov za čas velesejma, enega iz Dolenske in drugega iz Trsta, ki bosta prihajala v jutranjih urah v Ljubljano in se vračala zvečer.

Pravila za Dopolavore občin, okrajev in mestnih četrti

V Ljubljanski pokrajini se ustanavlja Narodna Ustanova Dopolavoro (Dopolavoro) s pokrajinskim sedežem v Ljubljani. »Dopolavoro je ustanova miru, ki zasleduje izvršene naloge bratstva, ljubezni in civilizacije, je zapisal Mussolini Pravila za Dopolavore občin, okrajev in mestnih četrti so naslednja:

Člen 1. Narodna ustanova Dopolavoro (O. N. D.) ima namen pospeševati zdravje in koristno zaposlitev delavcev v prostih urah z udeleževanjem in pobudami, na-

Fiat

Pestro in privlačno znamenje razglasa s svojimi živimi barvami po cestah Italije od alpskih dolov do poti na Etno: FIAT kopno, morje, nebo. To FIATovo znamenje v srečni sintezi podaja izraz industrijskega sveta velikega turizma: izdelovanje motorjev za vsa prevozna sredstva na kopnem, na morju in v zraku.

Iz tega produkcijskega kompleksa vseh mogočih motorjev bomo videli na ljubljanskem velesejmu, v velikem FIATovem paviljonu kakor tudi na drugih razstaviščih mogočeno razstavo, ob kateri si bo lahko naša javnost ustvarila pojem, viden pojem o tem, kar Fiat predstavlja in dela.

Fiat predstavlja danes v Italiji najširše polje konstruktivnih izkušenj motorne tehnike, največje industrijske silo fašistične Italije, enega izmed ogromnih in kompleksiranih produktivnih organizmov v Evropi. Fiat je bil ustanovljen v Turinu leta 1899, ob pričetku avtomobilizma. Njegov ustanovitelj je Ivan Agnelli, ki je še vedno njegov duševni vodja in predsednik. Fiat je pričel delati s kakimi 50 delavci v mali delavnici ob Valentinu na Dantjevem korzu, na zemljišču, ki je merilo 10.000 m², če se vstejejo tudi vsa dvorišča. Dantjev korzo je bila tedaj samotna cesta blizu Padua, do kamor mesto še ni seglo in koder je rekla tekla sredi travnikov, zapuščenih in neoplojanih. Sedaj štejejo Fiatove tovarne 70.000 delavcev, razvrščenih v 15 velikih industrijskih kompleksih, ki so večinoma v Turinu. Fiat skrbi za ves potek industrijske produkcije od obdelovanja surovine do končnega izdelka, od rudnika do visoke peč, do delavnic in montažnih tehničnih trakov.

Fiat ne izdeluje samo avtomobilov, tovarnih avtomobilov, vojaških avtomobilov, marveč tudi železniške vozove — prav znamenita »Littorina« je Fiatov izbrlek, baš Fiat je prvi pričel graditi vrsto brez železniških strojev in vozov — ter Dieselfiatove motorje za nepremične strojne naprave in za pogon ladijskih strojev. Fiat izdeluje tudi letalske motorje in aparate.

Fiat ima tudi svoje rudnike na Alpah, svoje ogromne železarne in livarne pa ne le za železo, marveč tudi za posebne kovine, ki se rabijo za delikate zlitine. Fiat je opravil pionirsko delo na področju italijanske avtomobilske industrije. Bil pa je tudi med prvimi graditelji letalskih strojev in motorjev. Njegov prvi letalski motor je bil zgrajen leta 1908. Med slavnimi rekordi fašističnih kril je bilo na ducate doseženih s Fiatovimi motornimi letali. Fiatova vojna letala, lovci in bombniki so orodje najbolj junaških italijanskih letalcev. V Fiatovem paviljonu bodo tudi razstavljeni letalski motorji in modeli različnih aparatov.

Na področju gradnje Diesellovih motorjev si je Fiat pridobil svetovni sloves. Fiatovi veliki motorji ženejo nad 350 ladij, vojni in trgovinskih, italijanskih in tujih, s skupno nad 900.000 konjskimi silami. Ladije z vsemi mogočimi zastavami plovejo s pomočjo velikih motorjev, ki prihajajo iz Fiatovih delavnic ob vzhodu Alp, iz Turina. Na razstavi bomo videli sijajen model enega takih velikih motorjev, ki spadajo med največje na svetu. Gre za re-produkcijo skupine strojev s 40.000 konjskimi silami v razmerju 1:10, ki bo razstavljena kot del motorja za veliko ladijo, za večje ladje, ki imajo po dve skupini takih motorjev s skupno 80.000 konjskimi silami.

Fiatov produkcijski postopek se opira na avtarktične osnove za vsa produkcijska področja. a) Pti, surovine, produkcijski postopki pri katerih gre za čim bolj racionalno izrabo surovin in drugih potrebščin za odpravo slehernega razsipanja. Da bi se z avtarktičnega vidika izpopolnila produkcija motorjev, je senator Agnelli zgradil v Turinu novo veliko tovarno Fiat-Mirafiori, ki jo je Duce otvoril 15. maja 1939 in ki jo je označil za eno najlepših in največjih tovarn na svetu, kar je lahko v ponos in prestiž vsega naroda. Fiat-Mirafiori zaposluje v svojih delavnicah 22.000 delavcev v dveh posadnih. Tovarna je ogromna. Zgrajena je na zemljišču, ki obsega 300.000 kv. metrov. V glavni delavnici bi lahko našlo prostora 800.000 ljudi, če se računajo po 4 na kvadratni meter. Ta tovarna je vzor modernosti in racionalne urejenosti ne le z gospodarskega in tehničnega produkcijskega vidika, marveč tudi v pogledu socialnega napredka samega dela, torej blagostanja delavcev, ki je za nje v njej za vse poskrbljeno, za delovne priprave, za jedilnice, garderobe itd.

Povsem v skladu z velikim industrijskim razvojem je tudi razvoj Fiatovih socialnih naprav v okviru velikega sistema socialnega skrbstva režima za delavce in za njihove družine, za vzgojo mladih delavcev in za njihovo vežbanje v orožju. Poleg tehničnih tečajev za delo v delavnicah obstajajo specializirani Fiatovi oddelki fašističnih mladinskih organizacij, za strokovno izpopolnjevanje in predvojaške vaje za šoferje, letalce in mornarje. Bolniške blaginje Fiatovih uradnikov in delavcev štejejo nad 150.000 članov, če se vstejejo tudi svoji Njih izdatki znašajo nad 20 milijonov lir na leto v obliki podpov, zdravstvenih pomoči, nagrad za rojstva in organizacijo počitniških kolonij. Te kolonije so bile urejene na morskih obalah in v Alpah (originalni »stolpi Baillia«, pa tudi na Padu), helioterapična kolonija »Costanzo Cianoc«. Prav to kolonijo je pred kratkim posetila Nj. Vel. Piemontska princesa.

Fiatov tovarniški Dopolavoro šteje 70 tisoč članov in razvija raznovrstno delovanje na področju vzgoje, kulture in sporta. Prav sedaj na vse načine podpira tovarne v vojski in družine v poklicanih obveznikih. Ta Dopolavoro spada med največje med italijanskimi tovarniškimi dopolavorovskimi organizacijami. Fiatov Dopolavoro ima tudi svoj mesečnik, ki ga brezplačno pošiljajo slehernemu pripadniku ogromnega podjetja.

menjenimi razvoji njihovih moralnih, intelektualnih in fizičnih sposobnosti v duhovnem ozračju fašistične revolucije.

Člen 2. Občinski Dopolavoro, Dopolavoro okrajev in mestnih četrti se lahko ustanovi v občini, okraju, mestni četrti, ako znaša število članov vsaj: 50 za kraj do 1000 prebivalcev, 200 za kraj do 5000 prebivalcev, 300 za kraj čez 5000 prebivalcev.

Člen 3. V Dopolavoro se lahko vpišejo državljani dobrega vedenja, ki bivaajo v občini, okraju, mestni četrti, v katerem ima Dopolavoro svoj sedež. Izkaznica O. N. D. je veljavna 1 leto (fašistično leto). Lastnik iste uživa razne popuste in ugodnosti.

Člen 4. Prapor Dopolavora predpisuje Nacionalno Predsedništvo O. N. D.

Člen 5. Dopolavoro (občine, okraja, mestne četrti) spada pod Pokrajinski Dopolavoro, ki daje smernice za delovanje in odobruje delovne načrte.

Člen 6. Predsednika imenuje predsednik pokrajinskega Dopolavora. On zastopa Dopolavoro, sklicuje in predsejude ravateljstvo, odgovarja za poslovanje Dopolavora in izvrševanje načrtov. Načelstvo tvori štiri do osem odbornikov, sorazmerno s številom vpisanih in izvršenim delom. Člane načelstva imenuje predsednik pokrajinskega Dopolavora na predlog predsednika Dopolavora (občinskega, okrajnega, mestnega četrti): vsaj 2 odbornika morata biti izbrana iz stanovske skupine, ki prevladuje v določenem predelu. Načelstvo izvršuje posvetovalno funkcijo na pobudo predsednika pri sestavljanju in izvrševanju načrtov, pri nadziranju uprave in pri sprejemanju članov. Iz članov načelstva imenuje predsednik tajnika, ki izvršuje predsedniško povelja in ga nadomešča v slučaju odsotnosti ali zadržanosti — in blagajnika-gospodarja. Izmed tovarišev posebno sposobnih v raznih strokah imenuje predsednik pokrajinskega Dopolavora, na predlog predsednika, tehnične ravnatelje. Kjer smatra za potrebno, predlaga predsednik predsedniku pokrajinskega Dopolavora imenovanje predstojnikov odsekov. Oni prisostvujejo sejam načelstva.

Člen 7. Dopolavoro pospešuje kulturne, umetniške, sportne, izletniške, zabavne, socialne, avtarktične, poljelelske itd. pobude in udeleževanja v skladu s krajevnimi pogoj, v izvrševanju splošnih smernic O. N. D. in uredb nacionalnega predsedništva O. N. D. Za udeleževanja in smernice večjega obsega treba zaprositi za pooblastilo Pokrajinski Dopolavoro in obvestiti političnega tajnika ljubljanskega Fašija ali pristojnega pokrajinskega poveljnika Narodne Fašistične Stranke (P. N. F.). Za nastope in večje na sedežu ali izven tega mora predsednik Dopolavora predložiti najmanj osem dni pred izvedbo predpisano prošnjo za zavarovanje proti neugodam, pri prekrških bodo osebno odgovorni predsednik in pristojni ravnatelj tehnične stroke.

Člen 8. Predsednik Dopolavora mora poslati do 29. oktobra vsakega leta. Predsedniku pokrajinskega Dopolavora kratko, a izčrpno poročilo o delovanju in blagajniškem poslovanju ter predložiti v odobritev načrte v bodočem delovanju s tozadevnimi proračuni.

Člen 9. Člani Dopolavora uživajo vse ugodnosti dovoljene članom O. N. D. ter smejo prisostvovati vsem prireditvam O. N. D. Člani drugih Dopolavorov smejo obiskovati sedež in uživati ugodnosti Dopolavorov občine, okraja, mestne četrti proti določenim vsotj na udeležbo, izjemši ako so te udeležbe kratkotrajne.

Člen 10. Dohodke Dopolavora tvorijo prispevki za vpisnino in udeležbo, katere določi načelstvo; donosi prireditve, stranskega delovanja, darov, naklonih, zapuščin, premoženjski donosi, prispevki delodajalcev, občinske uprave in drugih javnih in privatnih podjetij, eventualni prispevki pokrajinskega Dopolavora. Občinskim Dopolavorom, Dopolavorom mestnega okraja ter mestne četrti, pripadajo mesečni prispevki od udeležb članov Dopolavora podjetij in združenih podjetij, ki radi svojega bivališča obiskujejo slednje sedeže. Višino zneskov za udeležbe, ki jih je treba plačati, določi pokrajinski Dopolavoro v razmerju s številom članov in finančno možnostjo podjetniških in združenih podjetniških Dopolavorov.

Člen 11. Pravila upravnega poslovanja določijo pokrajinski Dopolavoro: za upravo odgovarjajo osebno in solidarno predsednik, tajnik in blagajnik-gospodar. Odgovorni upravni organi se ne smejo zadoževati, razen s pismeno privolitvijo pokrajinskega Dopolavora. Pokrajinski Dopolavoro nadzira upravno poslovanje po sindikalnih zbiorih in svojih delegatih.

Člen 12. Disciplinske kazni, ki lahko zadenejo člane Dopolavorov so: a) opomin, b) ukor, c) začasna odpustitev, d) izključitev. Kazni pod »a« in »b« izreka predsednik pri lažjih pregreških, ki ne omadežujejo časti člana; kazni pod »c« in »d« izreka predsednik pokrajinskega Dopolavora nad članom, ki je izvršil obsodbo vredno dejanje, ki omadežuje njegovo čast. Nobena disciplinska kazen se ne more predlagati ali izreči, če se ni prej zaslialo obdolženec in upoštevalo zagovor. Proti disciplinski kazni je dovoljena pritožba na nadrejene organe.

Člen 13. Kjer smatra za potrebno, more Predsednik pokrajinskega Dopolavora, s privolitvijo političnega tajnika ali pokrajinskega poveljnika Narodne Fašistične Stranke v kraju, kjer je sedež Dopolavora, imenovati izrednega komisarja radi zastopanja predsednika in načelstva. Izredni komisar izvršuje vse one funkcije, ki jih daje pričujoči pravilnik predsedniku in načelstvu.

Brezplačne predstave za delavstvo

V nedeljo ob 10. uri bo v dvorani Delavske zbornice brezplačna gledališka predstava za delavstvo, v dvorani Dopolavora na Taboru pa bo v nedeljo ob 10. uri brezplačna kinopredstava za delavstvo.

Najvišje dopustne cene na ljubljanskem živilskem trgu

Po dogovoru z zastopniki in zastopniki konzumentov, prodajalcev in pridelovalcev je mestni tržni urad spet predložil Visokemu Komisariatu najvišje cene za tržno blago ter jih je ta odobril.

Z odlokom VIII-2 št. 1070-41 Visokega Komisariata za ljubljansko pokrajino določene najvišje cene veljajo od ponedeljka 20. septembra zjutraj do nedelje 5. oktobra zvečer. Najvišje cene, ki je dovoljeno po njih prodajati v ceniku navedeno blago v Ljubljani in ga plačevati, so naslednje:

Domači krompir na drobno 1.20 L; zeljnatelne glave na drobno izpod 10 kg 0.70 L; zeljnatelne glave na debelo 0.60 L; kislje 2.30 L; repa na drobno izpod 10 kg 0.70 L; repa na debelo 0.50 L; kislja repa 2 L; rdeče zelje 0.80 L; ohrovt 0.80 L; koleraba 1 L; rumena koleraba 0.50 L; rdeča pesa 1.50 L; rdeči korenček brez zelenja 2 L; rumeno korenje 0.50 L; petršilj 2.50 L; domača zelena paprika 2.50 L; domača čebula 2 L; šalota 2 L; česen, 25 glav na kilogram 3 L; jedilne buče 0.50 L; kumare 1.20 L; kumarice za vlaganje, 30 komadov na kilogram 3 L; majhne kumarice za vlaganje po 125 komadov na kilogram 8 L; domači visoki strožji fižol 2.50 L; luščeni fižol 3 L; glavna solata 2.50 L; endivija 2 L; mehka špinata 2.50 L; trda špinata 1.50 L; domači paradižniki 1.50 L; liter robidnic ali kopin 2 L; liter svežih bezgovih jagod 1 L; kilogram suhega lipovega cvetja 15 L; Domača jabolka I. namizna 3 L; domača jabolka II. vrste 2 L; domača jabolka za vkuhanje, nedozorela, črvena, nagnata, obtočena 1.50 L; domače bruske 3 L; domače češnje 3 L; domače hruške 2 do 4 L. Sveže gobe: a) rumeni in rjavi ježek, rumena griva (medvedove tačke ali parkeljci), mrtvaška trobenta, rumena trobenta, štorovke, zimске kolobarnice (sivke) liter 1 L; b) lisičje liter 1.50 L; c) sirovke, cigani, možek (jelenov jezik) liter 2 L; d) turki, brezovi gobani z mladimi in trdimi klobuki, mladi čebularji, maslenke kilogram 3 L; e) jurčki za vlaganje z odprtim klobukom 10 L; jurčki z odprtim klobukom 6 L.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo vse cene za kilogram.

Spet opominjamo, da je dovoljeno in tudi mogoče vse blago prodajati ceneje, najstrožje je pa prepovedano prodajanje vsega navedenega blaga dražje kot določajo te cene.

Spet moramo tudi opozarjati, da velja zeleni cenik za zelenjavo in sadje, ki ga

je določil Visoki Komisariat in je veljaven od 18. septembra dalje, velja samo za uvoženo zelenjavo in sadje, prav tako pa tudi za uvoženi in domači krompir.

Zastopnice ljubljanskih gospodinj in sploh ženskih organizacij, ki se z drugimi zastopniki konzumentov, prodajalcev in pridelovalcev v mestnem tržnem uradu posvetujejo, kakšne cene naj mestni tržni urad predloži Visokemu Komisariatu, se vedno z vso vnamo in skrbjo zavzemajo za koristi konzumentov ter so dosegle v resnici že prav lepe uspehe s svojimi prizadevanji za čim najnižje cene in za čim večji dovoz najraznovrstnejšega blaga na ljubljanski živilski trg. Zvišujejo pa cene na našem trgu samo one nedisciplinirane gospodinj, ki se pulijo za blago, prezirajo maksimalne cene ter blago lahkomišeno plačujejo vi-

Cenik za zelenjavo in sadje št. 2, veljaven od 29. septembra 1941-XIX

Visoki Komisar za ljubljansko pokrajino določa na podlagi svoje naredbe št. 17 z dne 9. maja 1941-XIX naslednje cene v prodaji pri proizvajalcu ter pri trgovcu na debelo in drobno za spodaj navedene proizvode. Cene, ki so maksimalne, določajo v kategorični obliki mejo, za katero se morajo cene dejansko gibati pri kmetu odtodno pri trgovcih. Iz tega sledi, da je pač mogoče prodajati nižje, nikakor pa ne više kakor po določeni ceni.

Vrsta	Na debelo	Na drobno
Česen	5.15	6.20
Zelena	1.90	2.50
Cebula	1.60	2.50
Glavnata solata I. vrste	3.30	3.80
Solata II. vrste	1.90	2.40
Špinata	2.50	2.60
Paprika zelena	2.65	3.25
Paradižniki	1.60	2.50
Fiže	3.50	3.80
Jabolka I. vrste	3.05	3.75
Jabolka II. vrste	2.55	2.95
Hruške I. vrste	3.50	4.20
Hruške II. vrste	3.50	3.70
Češnje I. vrste	3.15	4.50
Breskve I. vrste	3.70	4.85
Breskve II. vrste	3.50	4.65
Grozde	4.95	6.50

soko nad maksimalnimi cenami. Vsi maksimalni ceniki prepovedujejo tudi predrago plačevanje blaga, enako kot prodajanje nad maksimalnimi cenami. Najbolj dela draginjo nerazumljiva pšhoza naših gospodinj, ki poslušajo zlobne jezikle spekulativov in njih plačanih pomočnikov, da tega ali onega blaga manjka. Zato bodo oblasti z vso strogostjo zasledovale tudi preplačevanje in ne glede na ime in stan strogo kaznovale tudi vse gospodinj, ki blago plačujejo nad uradno določenimi najvišjimi cenami.

Na željo zastopnic gospodinj in ženskih organizacij uvaja mestni tržni urad od tedna do tedna za več vrst blaga predpis, da morajo prodajalke in prodajalci imeti cene vidno označene. Tako so bili minuli teden vidno označene cene pri vseh vrstah fižola, pri domači čebuli, pri paradižniku, pri vseh vrstah sadja in pri vseh vrstah gob. Vse fižol, paradižnik, domača čebula, vse domače sadje in vse gobe, ki bi ne imele vidno označenih cen, bodo zaplenjene.

Limone nad 50 g za komad	0.45	0.50
Limone nad 150 g za komad	0.40	0.45
pri kmetu		
Krompir, domač	0.90	1.20
Krompir, uvožen	1.00	1.20

Opombe

1.) Jabolka I. vrste so: parmene, renetka, mošanjski, champagne, Grafesteiner, Deliziose, Morgenduff, Jonatan, Wagner, Star, Imperatore, Abbondanza, Sergeant, An-nurche.

Hruške I. vrste so: William, Passagrassana, Kaiser, Esperen, Bergamotte, Spadone, Sommer-Citronen, Butirre, Ardepon, Decana, Duchessa, Abate.

Breskve I. vrste so rumene in Coche. Češnje I. vrste so zdrave, očščene, napete, trgovsko zrele in izbrane.

2.) Pri označbi cen je pristavititi tudi vrsto blaga po kakovosti. Trgovci na debelo morajo izročiti kupcem račun z označbo blaga, vrste in enotne cene ter morajo tudi kupci zahtevati tak račun.

3.) Ta cenik mora biti izvešen v prodajnih prostorih na dobro vidnem mestu in velja le za uvoženo blago, izvzemši domači krompir.

Ljubljana, dne 26. septembra 1941-XIX.
Visoki Komisar Emilio Grazioli

Dal 15 al 30 settembre vengono emesse le nuove serie di

BUONI DEL TESORO NOVENNALI 5% A PREMI

Interessi e Premi esenti da ogni imposta presente e futura

PREZZO di emissione: L. 97.50 per ogni cento lire di capitalenominale, da versarsi sia in contanti che in cedole ammesse in sottoscrizione.

PREMI: ciascuna serie di L. 1 miliardo di Buoni concorre annualmente a n. 116 premi per un ammontare complessivo di L. 4.800.000 mediante estrazioni semestrali.

Le sottoscrizioni si ricevono presso tutte le Filiali dei seguenti Enti e Istituti che fanno parte del Consorzio di emissione, presieduto dalla Banca d'Italia:

Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banca d'Italia — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Provincie Lombarde — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare Cooperativa Anonima di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Popolare di Milano — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali di Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà — La Fondiaria Compagnia di Assicurazioni Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio;

Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Cattolica del Veneto — Credito Commerciale, Milano — Banco Santo Spirito — Banca Toscana — Banca Agricola Milanese — Banca Provinciale Lombarda — Banco di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Credito Romagnolo — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Banca Belinzaghi — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Varesino — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banco S. Paolo, Brescia — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banco Alto Milanese — Banca di Calabria;

Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca Popolare, Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risparmio e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Tutte le altre Casse di Risparmio, Banche e Banchieri, e Banche Popolari, iscritte alle Federazioni di Categoria, nonché gli Agenti di Cambio partecipanti alla Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio.

Od 15. do 30. septembra bodo emitirane nove serije

9 LETNIH 5% ZAKLADNIH BONOV s PREMIAMI

Obresti in Premije so oproščene sleherne sedanje in bodoče davštine

EMISIJSKA CENA: lir 97.50 za vsakih 100 lir nominalne glavnice, plačljivih ali v gotovini ali s kuponi, dopuščenimi za vpis.

PREMIJE: Na vsako serijo 1 milijarde lir bonov odpade letno 116 premij v skupnem znesku 4.800.000 lir, ki se žrebajo vsakih 6 mesecev.

Vpisovanje se lahko opravi pri vseh podružnicah naslednjih ustanov in zavodov, ki pripadajo emisijskemu konzorciju, pod vodstvom zavoda Banca d'Italia:

Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banca d'Italia — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Provincie Lombarde — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare Cooperativa Anonima di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Popolare di Milano — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali di Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà — La Fondiaria Compagnia di Assicurazioni Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio;

Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Cattolica del Veneto — Credito Commerciale, Milano — Banco Santo Spirito — Banca Toscana — Banca Agricola Milanese — Banca Provinciale Lombarda — Banco di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Credito Romagnolo — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Banca Belinzaghi — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Varesino — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banco S. Paolo, Brescia — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banco Alto Milanese — Banca di Calabria;

Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca Popolare, Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risparmio e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Vse ostale hranilnice, banke, bančniki in ljudske posojilnice, ki so vključene v zvezi bančne kategorije, kakor tudi menjalniški agenti, ki so člani družbe »Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio«.

Kronika

* **Minister za ljudsko prosveto** častni doktor berlinske tehnike. Pred kratkim v Berlinu mučnemu se ministru za ljudsko vzgojo E. K. Böttcherju je bila za priznanje njegovih tehnično-gospodarskih zaslug v svečani promociji podeljena čast doktorja. Pri promociji so bili med drugimi rektor visoke šole v Berlinu, prof. dr. Stor, državni minister za vzgojo Rust, državni tajnik Zehntsch ter zastopniki italijanskega poslaštva, berlinskega Fašija in vojske.

* **Prški parlament je koncertna dvorana.** Prški Rudolfinim je bil prvotno namenjen umetnosti, pozneje pa je bil uporabljen za parlament. 16. oktobra bo z veliko svečanostjo spet izročeno svojo namenu. Pri tej priliki bo pod vodstvom dirigenta Velbertha na sporedu Beethovnova 9. simfonija.

* **Gostovanja milanske Scale v Nemčiji.** Orkester milanske Scale se pod vodstvom maestra G. Marinuzzija muči na koncertni turneji po Nemčiji. Tako je z velikim uspehom nastopil v razstavnih dvoranah v Kölnu, kjer je koncertu prisostvovalo nad 5000 ljudi, med njimi 1000 vojakov. Na koncertu v mestni dvorani v Wuppertalu-Elberfeldu je občinstvo s posebnim navdušenjem aplaudiralo Locatellijev »Veliki koncert«. V četrtek zvečer pa je bil koncert v mestni dvorani v Hannoveru, kjer je okrog 4000 ljudi prisostvovalo dovršenemu izvajanju italijanskih in nemških skladb in izvajalce prav tako nagradilo z velikim odobravanjem.

* **Poziv poklicnim šoferjem!** V okviru Pokrajinske delavske zveze se je ustanovila za zaščito interesov poklicnih šoferjev enota »Skupina šoferjev«, v katero sta se združili doslej samostojni društvi »Šoferjsko društvo Volan« in »Zveza šoferjev«. Enotno društvo ima svoje prostore pri Pokrajinski delavski zvezi (Ljubljana, Miklošičeva c. 22-I) ter vabi vse doslej še neorganizirane poklicne šoferje, da pristopijo k društvu. Vpisnina stane 5 lir, ki se plača ob pristopu, članarina pa znaša mesečno 4 lire. Vsi oni šoferji, ki so bili člani dosedanjih šoferjskih društev, bodo avtomatično prevedeni v enoto »Skupina šoferjev«. — Pokrajinska delavska zveza.

* **Pisma za Ljubo in deželo ob Eggeškem morju.** Da se ne bi brez nujne potrebe obremenjevali transporti za Ljubo in deželo ob Eggeškem morju, pošta upravlja opozorila občinstvo, da smejo biti pisma (navadna, priporočena, kakor tudi pisma za letalsko pošto), namenjena za te kraje, pisana samo na lahkem papirju, kakršni se uporabljajo za pisma letalske pošte, tako da teža posameznega pisma ne preseže 5 gramov.

* **Prvi simfonični koncert beneške Biennale.** V četrtek zvečer je bil v gledališču La Fenice v Benetkah prvi simfonični koncert sodobne italijanske glasbe pod okriljem sedmega Mednarodnega glasbenega festivala beneške Biennale. Spored so izvajali poleg orkestra Fenice še nekateri najodličnejši umetniki in je dosegel velik uspeh.

Rdeči križ poroča

Na proizvodni oddelki Rdečega križa je prišlo nekaj obvestil o pogrešanich. Svoje naprave, da jih dvignejo v naši pisarni na Miklošičevi cesti 22b.

Ahčin Franc, Babka Slavka, Bartoš Bojka, Bažar Ilja, Biščak Marija, Brajč Živan, Bratallé Josip, Buchwald Jan, Cetinski Matija, Čehić Fani, Džuraković Jovan, Farčar A., Grčar Nada, Gregorič Alojzij, Grubič Djordje, Hojnik Josip, Humar France, Jandigaj Janko, Klešnik Damica, Kopalj Atton, Kostić Franciška, Kovač Stane, Križner Ida, Liković Ivana, Marinković Zaga, Marinković Stanislava, Marko Ludovik, Manrin Alojz, Nampelj Albina, Orel Zmagoslav, Poglavec Miroslav, Pak Josip, Platnar Franc, Pohlšt Štefi, Priljevič Savo, Radman Darko, Rome Stane, Severin Oskar, Stehar Ludvik, Stojanović Vasilje, Špilek Ivan, Terzić Dragiša, Tudić Apolonija, Vidmar Malči.

Pošto naj dvignejo: Bratovska skladišča, Bucik Andrej in Kristina, Dekleva Nadica, Mestna hranilnica, Dolinar Julija, Pod Hribom 56, Gartner Justa, Kodeljevo, Gostinčar Meta, Upravna pošta, Grahek Karel, Kolodvorska, Hajbanič Milica, Hraščevac dr. Šandor, Josifovič Ica, Glavarjeva 10, Krajnc Marko, Kušej Vanda, Vodnikova 93, Lekarniška zbornica, Marinko Draga, Miklošičeva ul. 17, Petrovič Nikola, poštni uradnik, Pilihi Ana, Pipan Anton, Glinšča 5, Plevnik Erna, Sv. Jakoba trg, Pestotnik Marija Večna pot, Silivnik Herbert Strelška 12, Slokan Nada, učiteljica, Moste, Sokolčič, Bolgarska ulica, Stale Andri, strokovni učitelj, Svetek Ivana, Postojnska 20, Seraj Lojze (za M. Milutinoviča), Kopalniška 5, Šušteršič Ernest, Videmska 3, Urbančič Marjan, Akademski kolegij, Viktori Karl, inspektor pošte, Vič-Glinice 1, Zupan Ivan, kurilnica šiška, Zveza gostinskih združenj, Gledališka ul., Zagar Betka Nanaška 28.

Nadalje naj dvignejo pošto: Benet Marija, Grubarjeva ulica, Binder Avgust, trg. Tabor, št. 5, Braz Darinka, Knafleja ulica, Drogenik Ferdo, fin. dir., Hus Anica, Bleiweisova c. 48 Karba Fran, Tyrševa c. 66, Klein Otto, Kavarna »Evropa«, Komar Angelica, Tyrševa c., Kurent Jože, Tyrševa c. 62, Lampič Ladislav, Tyrševa 17, Ložar Radoslav, Delavski dom, Luskar Alojzij, Deško vzgajališče, Mak Anton, Ulica Sv. Florijana, Pečovnik Branko, Rajčević, Petrić Franc, šolski upravitelj, Mivka 3, Pikel Edi, Tyrševa 42, Podboj Franc, Tyrševa c. 169, Pogibov Lojzka, »Alko«, Rupnik Toni, »Daj-dame«, Strman Božo, Šelovin Josip, hotel Miklič, Tavčar Ivana Hrenova ul. 9, Traun Pavla, Vošnjakova ul. 4, Weisl Bruno, Strossmajerjeva 3, Višnar Slavko (firma I. C. Mayer), Vrčičko Ljudmila, Gradšče 4, Vrčičnik Alojzij, Trdinova 7, Zajc dr. Marjan, odvnetnik, Zirman Albina, Pražakova ul., Zupančič Terezija, Parnova 39.

Pošto, ki je bila namenjena zgoraj navedenim naslovljenim, naj svojo dvignejo, ker je bila vrnjena: Lindtner, Ulice, in Košmrlj Angela, Zagreb. Zaradi odpreme pisma naj se zgodi gospod Novak France Pasaza Nebojšičnik. Gospa Nada Kobjeva iz Podčepi je darovala Poizvedovalnemu oddelku R. K. 1000 lir, za kar se ji najlepše zahvalujemo.

* **Zdravstvena kolona v Mirni peči.** Dne 22. septembra je obiskala tudi Mirno peč sanitetna avtokolona. Ob 9. jo je sprejela mladina ljudskih šol Mirna peč, Karteljevo, Globodol pod nadzorstvom učiteljstva in mnogo občanov. Dobrodošlico je izrekel mirnopeški izredni komisar g. Povše Alojzij. Gg. zdravilniki so pričeli takoj z delom in so vršili svojo naporno službo razen dvehurnega opoldanskega odmora nepretrgano do 19.30. Pregledali so 2051 občanov, kar je gotovo rekordno število. Po večerji, ki jim jo je nudila občina, je komisar g. Povše izrekel ob napitnici zahvalo Visoki italijanski vladi za skrb, ki jo posveča svoji najmlajši provinci, notranjemu ministrstvu, Cav. dr. Duceju, direktorju sanitetne avtokolone in vsem gg. zdravnikom in sestram za nesebični trud ter za vse zdravstvene nasvete, ki so jih dali občanom. Obenem je napisal zastopnikom vojaške oblasti gg. kapetanu in poročniku. Šolski upravitelj v Mirni peči g. Obrekar Rudolf se je zahvalil gg. zdravnikom v imenu šolske mladine, ki je bila skoraj vsa preiskana od vseh zdravnikov specialistov. Vodjo sanitetne kolone je opozoril na šolsko poslopje v Mirni peči, ki je neigijeno in pretesno za toliko število učencev, saj je nad 400 otrok. Zaprošil je, naj se sporoči na pristojnem mestu nujnost gradnje novega šolskega poslopja v Mirni peči, za katero poseduje krajevni šolski odbor že primerno stavbno parcelo. Zato bi bila nujno potrebna znatna podpora. Sanitetna avtokolona je prenočila v Mirni peči in drugo jutro ob pol 8. pohitela na pomoč bolnikom v Novo mesto.

* **Pol Negri je zapustila Ameriko.** V Evropo je prispela ena največjih umetnic nemega filma Pol Negri. Dejstvo, da slavna umetnica ni hotela obnoviti pogodbe s svojo filmsko družbo, so ameriška oblastva vzele za pretvezo in ji »nasvetovale«, naj zapusti državo.

— Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti na trgovskem učilišču Christofov učni zavod, Ljubljana, Dombranska 15. Vpisovanje v vse oddelke se vrši do 6. oktobra. Informacije in prospekte daje ravnateljstvo.

* **V Metliko se je preselil zdravnik g. dr. Jože de Gleria,** ki je otvoril ordinacijo začasno v hotelu g. Makarja.

* **Najnovejši modeli pergamentnih senčnikov** pri tvrdki M. Tičar, Ljubljana. (—)

* **Dr. Anton Grad, Ital. tečaj za Slovence,** 7. zvezek je izšel in se dobi v knjižarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Selevburgova ul. 3. (—)

NECCHI ŠIVALNI STROJI IGN.VOK LJUBLJANA TAVČARJEVA 7

IZ LJUBLJANE

u— **Življenjski praznik Staneta Vidmarja.** Te dni obhaja 50-letnico rojstva eden najuglednejših predstavnikov naše gospodarske delavnosti tovarnar g. Stane Vidmar. Prvič je slovenska javnost posvetila pozornost mlademu podjetniku, ko je pred kakšnimi 30 leti dosegel eno prvih mest na velikih telovadnih tekmah v Pragi. Svojo kariero je začel v podjetju svojega očeta g. Josipa Vidmarja, ki je prav tak zavzemal vidno mesto v našem gospodarskem življenju. Po zaslugi široke razglednosti in izkušenosti je bil že v aprilu 1931 izvoljen za prvega podpredsednika Združenja trgovcev v Ljubljani, nato pa je vršil in še vrši celo vrsto častnih funkcij v reprezentativnih ustanovah našega trgovstva. Dolgo vrsto let je bil član uprave Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, član uprave Trgovskega doma, član častnega odbora za zgradbo zavetišča za onemogle trgovce, član davčnega odbora, član sveta Zbornice za TOI, v katerem se zmerom deluje, predsednik konzorcija Trgovskega lista. Največja njegova zasluga pa je, da so se vsa združenja strnila v Zvezo trgovskih združenj, ki je osredotočila stanovska prizadevanja vsega našega trgovstva. Na njegovo pobudo in pod njegovim vodstvom je bil leta 1937. v Ljubljani trgovski kongres, ki pomeni važen mejnik v razvoju slovenskega trgovstva. Kot predsednik zveze je uspešno izvedel veliko število akcij v korist slovenskega gospodarstva, a poleg dela, ki ga je bil vsak trenutek pripravljen investirati v skrb za trgovski stan, je vsakokrat tudi gromotno podpiral, kar je bilo potrebnega pomoči. Kakor v krogih svojega stanu uživa velik ugled v vsej naši javnosti. Ugledemu jubilarntu tudi naše iskrene čestitke za željo, da bi ostal na fronti dela uspešno kakor doslej še mnogo let!

Grobnice in spomenike kamnoseška stavbna dela izvršuje po nizkih cenah kamnoseški kiparski podjetje **FRANJO KUNOVAR** p. kopališče Sv. Križ — Ljubljana — Tel. 49-09.

u— **C. g. Janko Barle,** mestni župnik pri Sv. Jakobu v Ljubljani, se zahvaljuje najpriskrnejše svojim dragim župljanom, mnogobrojnim prijateljem in znancom za dosedanja pomoč v molitvi in blagem spominu! Ozdravljenje iz težkih bolezni, kapi, španske, pljučnice, srčne vodenice, podrebrne vodenice z božjo pomočjo polagoma napreduje. Priporoča se še v nadaljnjo molitev. Obiski so sedaj dovoljeni.

u— **Poroka.** Včeraj popoldne sta se poročila na Rožniku diplomirana filozofka gđ. Radojka Vrančičeva, hčerka direktorja Pokojniškega zavoda g. dr. Janka Vrančiča, in nbiški poročnik bojnega broda Anton Razinger, sin zlasti starejši generaciji znanega tenorista, učitelja na Grabnu, Antona Razingerja. Očitamo!

u— **Poroka.** V cerkvi sv. Petra sta se poročila g. inž. kapetan Ivan I. Šimunič iz Karlova in gđ. Majda Berbuč, uradnica iz Ljubljane. Mlademu paru iskreno čestitamo.

u— **Vpisovanje šestletnih otrok v šolo** bo na vseh ljubljanskih šolah v ponedeljek in torek 29. in 30. septembra od 8. ure dalje. Kakor je staršem že znano, morajo po naredbi Visokega Komisarata sedaj v šolo vsi otroci, ki bodo do 1. decembra t. l. izpolnili šesto leto starosti. Starši, ki menijo, da je njihov otrok še nesposoben za šolo, morajo takoj predložiti zdravniško potrdilo.

u— **Drugi turnus obveznega cepjenja** proti davici se prične v torek 30. t. m. in bo trajal ves teden do vstetega 4. oktobra. Starše opozarjamo, naj pripeljejo svoje že prvič cepljene otroke na isti cepilni kraj, kjer so bili pred 14 dnevi že prvič cepljeni. V torek 30. t. m. bo torej cepjenje v Mestnem domu za tiste otroke, ki so bili pred 14 dnevi tam cepljeni. Cepjenje bo v Mestnem domu in druge dneve po šolah vsak dan ob 16.30 uri.

u— **Prva samostojna razstava slikarja Franca Pavlova.** V gornjih prostorih Galerije Obersnel na Gosposveti cesti se bo otvorila danes, v nedeljo, prva samostojna razstava Franca Pavlova. Umetnik je znan kot eden najboljših krajinarjev v naši srednji umetniški generaciji, zato bo njegova prva samostojna razstava nedvomno vzbudila zanimanje vseh, ki jim je pri srcu domača umetnost. Razstava bo trajala od 28. septembra do 10. oktobra.

u— **Koncert Matthea Ulissa.** V petek, 3. oktobra zvečer ob 19.45 bo koncertiral na orglah v ljubljanski stolnici eden največjih mojstrov na orglah, ki uživa svetovni sloves: Matthei Ulisse. Da je izvrsten na svojem instrumentu, dokazuje velikansko število njegovih koncertov, ki jih je v teku štiridesetih let vršil v Italiji, Franciji, Belgiji, Švici ter Severni in Južni Ameriki. Danes opozarjamo na koncert slovitega mojstra. Podroben spored bomo določili v prihodnjih dneh. Vstopnice so na razpolago v Knjižarni Glasbene Matice.

u— **Pevski pouk v glasbeni šoli »Sloga«.** Mnogo je pevcev, ki se žele izobraziti v petju pa tega ne morejo storiti, ker je pouk solopetja ali predrag, ali pa, ker nimajo namena, učiti se petja na način, kakor se morajo šolati pevci solisti. Glasbena šola »Sloga« bo uvedla zato s 1. oktobrom skupinski pouk petja kot poseben predmet. Pouk bo obsegal vse ono, kar mora dober pevec vedeti o petju. Pouk ne bo le teoretičen, temveč tudi praktičen in bo tako vsak udeleženec imel priliko svoj glas »uči« izgovoriti. Tečaj bo primeren za zborovske pevce. Udeleženci tega pevškega pouka bodo mogli obiskovati tudi tečaj osnovne glasbene teorije za odrasle, ako se niso s pojmi glasbene teorije že seznanili. Pouk bo trajal celo šolsko leto. Ukovina bo nizka. Predmet bo otvoren, ako se bo priglasilo zadostno število udeležencev. Pri večjem številu udeležencev se bo tečaj delil na več delov. Šolska pisarna je v Pražakovi ulici 19. (—)

u— **Pouk v zborovskem petju in pevski teoriji** nudi pevski zbor Ljubljanskega Zvona. Pouk je brezplačen. Zglasiti se je treba v ponedeljek in sredo med 18. in 20. uro v šoli na Ledin, priličje, desno. (—)

u— **Na Abiturientnem tečaju Trgovsko-industrijske zbornice** se pričnejo predavanja 4. oktobra. Podrobnosti so na uradni deski.

u— **Višji trgovski tečaj s pravico javnosti sprejema absolvente rednih Enoletnih trgovskih tečajev in absolvente višjih razredov srednjih in strokovnih šol.** Vpisovanje se redno vrši do 4. okt. dnevno dopoldne in popoldne. Informacije in prospekte daje: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Dombranska 15.

u— **Tečaj za italijansko, strolepisje, stenografijo, knjigovodstvo, itd. (dnevni in večerni) prične začetkom oktobra.** Podrobnosti informacije in prospekte daje: Trgovsko učilišče Christofov učni zavod, Dombranska 15. (—)

u— **Dvomeščni tečaj italijanskega jezika** za začetnike na realki v Vegovi ulici (vhod čez dvorišče) se prične v ponedeljek dne 29. septembra ob 7. uri. Naknadne prijave pred začetkom ure. (—)

KNJIGOVODJO

bilancista, vsega kartotečnega knjigovodstva in v davčno tehnično znanjem iščem. Samski interesi v starosti 30 — 35 let imajo prednost. Lastnorčno pisane ponudbe opremljene s sliko, življenjepisom, z navedbo dosedanje prakse in event. referencami, naj se pošljejo na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Knjigovodja 1941«.

u— **Zaveze za okna,** posteljna pregrinja, preproge, tekače, odeje dobite pri Gorčar, Ljubljana, Sv. Petra cesta.

u— **Povratek otrok s počitniške kolonije** na Rakitni. Socialni oddelki Rdečega križa v Ljubljani obveščata starše, da se vrnejo otroci s počitniške kolonije na Rakitni v ponedeljek 29. t. m. z vlakom, ki prihaja v Ljubljano ob 14.30.

u— **Opozorilo.** Naročniki na dr. Antona Grada »Ital. tečaj za Slovence« se opozarjajo, da je izšel sedmi zvezek. Dobi se v knjižarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Selevburgova ul. 3. (—)

u— **Gospod,** ki je videl 21. avgusta karambol na Starem trgu, ko je v ozračju vlek kolo proti čevljarskemu mostu, prosim da si javi pri Muleju, Zrinjskega 6/III, proti odškodnini. (—)

Iz Novega mesta

n— **Nov grob.** Na Zagrebški cesti je v visoki starosti umrl zadet od kapi eden izmed najstarejših novomeških obrtnikov, gospod Ivan Jeričko. Pokojnik je zapustil vdovo in tri otroke, med njimi sodnika in predsednika »Elana« g. Rika, Blagemu pokojniku bomo ohranili časten spomin, svojem iskreno sožalje!

n— **Dve žrtvi dela.** 47-letni posestnik Ivan Markovič iz Zgornjega polja je vozil iz hleva gnoj na njivo. Sredi puta se mu je nenadoma prevrnil voz in mu zlomil levo nogo. — Z levega pa je padel sluga novomeške občine Suhil Karel in si pri padcu zlomil levo roko. — Oba ponesrečena se zdravita v bolnici Usmiljenih bratov v Kandiji.

n— **Živilski trg.** Prodajalke so prinesle v petek na trg manjše količine sadja in zelenjave, ki se je pocenila. Bilo je povpraševanje po krompirju, vendar kmetje rajši pričakajo kupce doma. Mlečnih izdelkov razen sira ni bilo. Zelo dobro pa je bil trg založen z zdravilnimi zelišči, sadikami in semeni.

Zahvala

Podpisani sem utrpel dne 4. septembra 1941 požarno škodo na kozolcu, ki je bil zavarovan pri splošni zavarovalni družbi

„Jugoslavija“

v Ljubljani. — Ta zavarovalnica mi je nastalo škodo takoj in kulantno prečnila in izplačala. Radi tega izreklam omenjeni zavarovalnici najlepšo zahvalo in jo vsakomur toplo priporočam.

LJUBLJANA — RUDNIK, dne 23. IX. 1941.

Jakob Jesih

Iz Trsta

Pričetek sezone v Verdijevem gledališču. V četrtek 2. oktobra se bo začela sezona v Verdijevem gledališču. Za otvoritveno predstavo je uprava izbrala opero »Otello« s tenorjem Aurelianom Pretilem, sopranom Di Giulije in baritonom Montesantom v glavnih vlogah.

Stroga obsodba navijalcev cen. Agentje tržnega nadzorstva so pred kakimi tremi tedni zaustavili Arhangela Brenno in Amadeja Francesca, ki sta bila, običajna s kovičgi, namenjena na železniško postajo. Ko so kovičge odprli, so našli v njih večjo količino olivnega olja v pločevinastih posodah. Po kratkem zasliševanju so ugotovili, da je Brenna prodal Francescu 32 litrov olja po 65 lir, on pa je olje dalje prodal dvema kupcem po 70 lir. Prodajalca, pa tudi oba kupca sta se morala nato zagovarjati pred sodiščem. Brenna in Francesco sta bila obsojena vsak na 20 dni zapore in 4000 lir globe, prav tako pa tudi kupca, eden na 200, drugi pa na 100 lir globe.

Z Gorenjskega

Popravljanje bohinjskega predora. Dela v predoru med Bohinjsko Bistrico in Podbrdom napredujejo in bo škoda po eksploziji, ki jo je povzročila bivša jugoslovanska vojska, kmalu odpravljena, nakar bo spet omogočena redna zveza med Nemčijo in Italijo.

Zastopniki prehranjevalnega ministrstva, o katerih potovanju po Koroskem smo že poročali, so prispeli tudi na Bled, kjer jih je pozdravil šef civilne uprave Franc Kutscher. Pri večerji jim je orisal zgodovinski razvoj gorenjske pokrajine, ki bo v kratkem priključena koroskemu državnemu okrožju. Izvajal je: Kdor hoče pri delu na Gorenjskem pomagati, mora delo poznati. Gorenjska je kakor Koroska pretežno kmetijska dežela. Zemlja ni ravna, ljudje so pridni. Vendar je treba še izvesti temeljito agrarno reformo ter ročno delo v čim večji meri nadomestiti s stroji. Gostje so se pomudili precej časa v družbi šefa civilne uprave. Naslednje jutro so se odpeljali na ogled po gorenjskih krajih, potem pa so nadaljevali pot na Spodnje Štajersko in proti Gradcu.

Triglav na posebnih znamkah. Nemška pošta upravlja bo za čas od 29. septembra do konca novembra izdala štiri vrste posebnih znamk, katerih osnutke je napravil slikar Erik Meerwald in so bile natiskane na Dunaju. Prva z namka predstavlja Mariborski grad (3 + 7 Rpf), druga Bled (6 + 9 Rpf), tretja mestni stolp in gledališče v Ptuj (12 + 13 Rpf) in četrta Triglav (25 + 15 Rpf). Te posebne znamke bodo prodajali vsi poštni uradi v Nemčiji.

Prve civilne poroke. V Dravogradu je začel te dni uradovati urad za civilne poroke pri političnem komisarju. Mladi zakonci so prejeli poročne listine v imenu države in so bili proglašeni za mož in ženo. Urad vodi g. Strehmeyer. Prvi dan so bili zvezdani trije pari.

V Senčurju pri Kranju so pokopali 19-letnega dijaka Jožefa Eržena. Bil je sin malega kmeta iz Hrastrja. Dovršil je 8 gimnazij z odliko. Zadnji čas je bil zaposlen pri meritvenih delih. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi, tudi je bilo poklonjenih več vencev.

Na Jesenjakih so odstranili 3 lesene prodajalne nasproti kolodvoru. Trg, ki se imenuje po Adolfu Hitlerju, so polepšali. — Pri delih s kaljenim železom so se ponesrečili delavci: France Legat, Janez Obman, Gregor in Stanko Robič, Andrej Rahne in Stanko Mami. Zdravijo se v jeseniški bolnišnici.

Iz Spodnje štajerske

Novi vodje glasbenega pouka. Preureditve glasbenega pouka na Spodnjem štajerskem je v polnem teku. Pooblaščenec za Spodnje štajersko bo Karel Romih, doslej vodja glasbene šole v Koflachu-Voltsbergu. Heinz Liebinger, doslej glasbeni vodja v Brucku na Muri, je pooblaščen za ustanovitev glasbene šole v Celju. Robert Lobovsky, učitelj glasbe v Feldbachu je imenovan za vodjo v Ptuj, Konrad Stöckl iz Judenburga pa v Trbovljah. Za začasne učitelje glasbe so imenovani Herman Frisch v Mariboru, Gustav Müller v Celju in Herman Erjavc v Ptuj.

Maribor je dobil nove cestne napise. Te dni so začeli izmenjavati v Mariboru napise na ulicah. Cestne table so iz emajlirane pločvine in imajo na zelenem polju bele črke. Nove table imajo poleg označbe ceste tudi številko mestnega okraja.

Slab denar je treba zamenjati. Občinstvo se je zadnji čas pritoževalo, da drobni papirnati denar kroži predolgo, zato jeda vsakdo, da se umazanega in zmečkanega denarja čim prej iznebi. Listi pa opozarjajo, da lahko vsakdo zamenja tak denar pri bankah in na pošti, ker Državna banka želi spraviti preveč izrabljeni denar iz prometa. Zato so trgovci pozvani, naj umazanega in razcefranega denarja ne oddajo dalje, marveč naj ga zamenjajo za novega.

Nemška vojna mornarica sprejema prostovoljce. Listi objavljajo, da sprejme nemška vojna mornarica naraščaj, ki se je izučil v kadi obrti ali industriji. Sprejem se izvrši že s 1. novembrom ali pa s novim letom. Sprejmejo se tudi mladi glasbeniki.

Otroci morajo s proge. Ker so zadnji čas ponovno zgodile nesreče z avto igrajnjo otrok na progi, je nemški minister za vzgojo odredil, da je treba v letošnjem šol-

skem letu venomer opozarjati otroke na življenjsko nevarnost, če se igrajo na železniški progi. Starši v vojnem času pogostokrat ne utegnejo zalosti nadzorovati otrok, zato naj se otroci kolikor le more, če igrajo pod nadzorstvom učiteljstva na šolskih dvoriščih.

Novi grobovi. V mariborski bolnišnici sta umrli 83-letni železniški kovač Jernej Brodnjak in 42-letni mesar Anton Cizelj, oba s Pobrežja. Nadalje je umrla v Mariboru 71-letna polkovnikova vdova Ida Vučičeva.

Nesreče. V neki mariborski tekstilni tovarni je 37letni delavki Mariji Lubečevi padel na noge težek del stroja, pri čemer je dobila hude poškodbe na nogah. Pri delu se je ponesrečil tudi 25letni pomožni delavec Jurij Krajnc s Pobrežja. Na nart mu je padel težek kos železa, da ima Kranjc desno nogo hudo poškodovano. Oba ponesrečenca ležita v mariborski bolnišnici. Tam je 23. t. m. umrl 69letni mizarški mojster Janez Hallecker.

Dva delavca zasuta. Pri delih na neki novi stavbi v Lajterspergu sta bila med drugimi zaposlena 31-letni France Černeč iz Gradiške ob Pesnici in 19-letni Lojze Dežman iz Krčevine. Naenkrat ju je zasula zemlja. Šele po daljšem reševanju se ju je posrečilo otiati izpod zemlje, tramov in desk. Oba ležita precej poškodovana v mariborski bolnišnici.

Dva otroka v goreči hiši. V St. Jakobu v Slovenskih gorah je vinarčar Liza Krapševa zaprla svoja dva otroka v hišo. Pustila je na mizi vžgalice. 3 in pol leta stari Srečko se je začel igrati z vžgalicami ob postelji in je zanjel požar. Na pomoč je prihitel vinogradnik Franc Roj, ki je udrl v vinarčarjo in naglo razpahnil okna. Srečko in njegov enoletni bratec sta bila že napol zadušena od dima. Orožništvo je uvedlo preiskavo. Otroka je zdravnik rešil.

Iz Hrvatske

Pričetek trgatve bo 10. oktobra. Za zagrebško mestno področje je razglašeno, da se sme trgatve v okoliških vinogradih pričeti dne 10. oktobra. Prej se sme obrati samo zgodnje grozdje. Kdor prekrši to določbo, bo strogo kaznovan.

Hrvatski teden v Bolgariji. Kako poročajo hrvatski listi, bo Bolgarsko-hrvatsko društvo v Sofiji priredilo od 5. do 12. oktobra »hrvatski teden«, v katerem bodo med Bolgari propagirali bratske stike s Hrvati.

Novice iz Bosne. Bosanska zdravilišča se obnavljajo. Zdravilišče Kiseljak dobi nov zdraviliški dom, zdravilišče Kasindol pa nove paviljone. — V Sarajevu so ustanovili policijsko šolo za Bosno in Hercegovino.

Smrtna kazen za verizništvo. Na Hrvatskem je bila objavljena posebna naredba, po kateri bo odslej naglo sodišče kakor tudi potovalno sodišče sodilo o kopicenju živili, o verizništvu in drugim takem nesocialnem početju. Pred naglo sodišče pridejo tudi vsi pomočniki in zavezniki veriznikov.

Nova naredba je bila uveljavljena 24. t. m. Kazen se bo izvrševala z ustrelitvijo. Vse te stroge določbe so bile objavljene po listih in po radiu. Gospodarski minister Simić je napovedal postrežno nadzovanje cen. Sam bo dnevno nadzoroval cene in določeval najvišji dopustni cenik, ker hoče, da bi hrvatski narod v kratkem čutil, da se vlada briga zanj. Trgovci, ki se ne bo držali cenika, bo trpel hude posledice.

Dar hčerki Pavla Radića. Poglavniki je izročil Nadi Radićev, hčerki Pavla Radića, ki je bil leta 1928. ustreljen v beograjski narodni skupščini, častno darilo 50.000 kun.

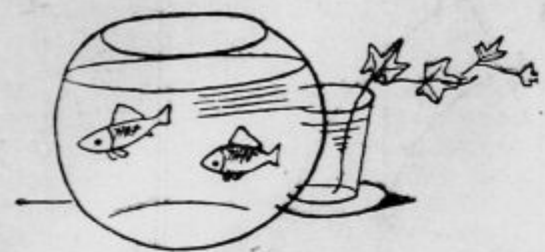
Iz Srbije

Obisk v muzeju princa Pavla. Vojaški poveljnik v Srbiji general Dankelmann je te dni z nekaterimi strokovnjaki obiskal muzej kneza Pavla. »Donauzeitung« prinaša v tem povodu obširnejši opis zanimivih stvari in posameznih mojstrov, med katerimi se posebno odlikujejo kipi Ivana Meštrovića, brnaste plastike kiparja Kršinića in stvaritve Tome Rosandića. Muzej kneza Pavla po bombardiranju ni bil prizadet.

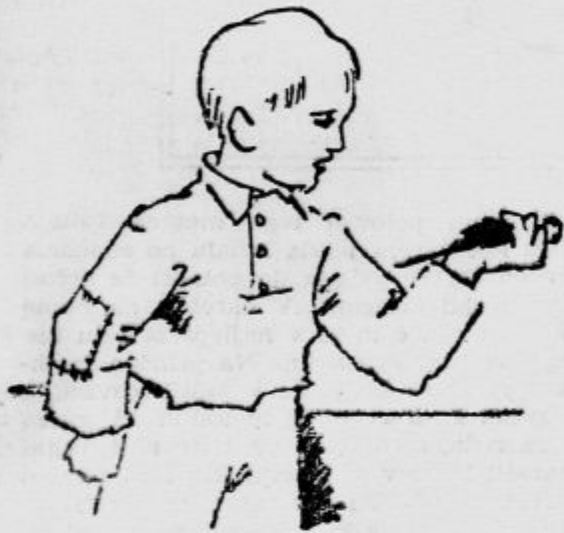
Mikica

2. Plavutka

Ko se Evica zazdi, da je pokore dovolj, zapre Murčica v shrambo za pre-mog in drugo ropotijo. Mikica, ki je s silnim veseljem gledala mucovo ponižanje, pa zdaj šopiri čopek in se pogo-varja z ribico Plavutko.

»Živ, živ, kako je bil tepen!« ščebeče Mikica. Plavutka zamahne z repkom v znamenje, da je razumela, in v ljudno spusti iz gobčka velik mehurček. Mikica z občudovanjem gleda Plavutko: mehurček spuščati ni kar si bodi! V tem pride iz kuhinje Evica. »Mikica,« zakliče, »pridi, Mikica, v šolo pojdeva!« Mikica ne razume, kaj se pravi »v šo-

lo«, vendar pa radostno zacvrči in stopi Evici na prst. A kaj je to? Evica prime Mikico in jo vtakne v papirnat vrečico. Takšna predrznost! Mikica skače in frfota v vrečici, zunaj pa sliši Evičin smeh.

Plavutka debelo gleda z boljšečimi očmi in pritiska gobček na steklo. »Na

Meado Jutro

mojo hrustančasto hrbenico!« dé sama pri sebi Plavutka in zamišljeno odpira škrge. »Prisegla bi, da je Mikica pravkar sedela Evici na prstku. Zdaj jo razločno slišim, videti je pa ni nikjer.« Nato potrese z glavo, pojé nekaj vodnih

bolh, napravi krasen »vrtinčasti obrat« ter odplava v nasprotni konec akvarija k pupku na obisk.

3. Evica gre v šolo

Ta čas, ko se Plavutka pomenkuje s pupkom, pa Mikica skače in razsaja po vrečici, ki se venomer ziblje in ziblje, da Mikico kar premetava. Papigica se nazadnje razjezi, kolikor le more, udari s kljunčkom po papirju, in rrrrk, se vrečica pretrga. Evica tega ne opazi. Z dolgimi koraki stopa proti velikemu

sivemu poslopju. »Dekliška narodna šola«, se bleste zlate črke nad hrastovimi vrati. Trume deklic postajajo pred šolo, ker so vrata še zaprta. »O, Ljubica!« zavpije Evica čez ulico. — »Hej, Evica!« se odzove drobno svet-

lolaso dekletce. Evica steče brez ceste in zmagoslavno zavpije škričelj. »Glej, gospodična je rekla, naj danes prinesem Mikico v šolo,« kliče in hiti pokazati Ljubici ptička. »Ne vem, čemu jo potrebuje. Glej, kako prisrčna je!« Evica odpre vrečico in ostrmi. Mikice ni, vrečica je prazna, da nu pa se škodoželjno sveti velika luknja, ki jo je napravil Mikičin kljunček. »Mikica!« zajóče Evica. Še Ljubici planejo solze v oči. Okrog Evice se zgrne gruča deklic, ki jo sočutno gledajo. Tudi gospodična učiteljica pride pogledat, kaj imajo punčke.

»Nič ne jokaj,« jo tolaži, »moj brat ima tudi papigice, naprosim ga, naj ti dá katero.«

V tem prižvižga mimo paglavci in žarečih lic ogleduje svojo pest, v kateri se dere in otepa — Mikica! Ko deček

zagleda gručo, takoj ugane, koliko je ura. Hop, jo hoče pobrisati, preden bi ga deklice opazile, a prepozno. Evica jo udere za njim, pa še tri ali štiri tovarišice ji planejo na pomoč. Kmalu ga dohitijo. Deček obstane, in lop, lop, lop, mu padajo bunke po hrbtu.

»Mikico mi daj nazaj,« sopiha vsa solzna Evica in skuša iztrgati fofotajočega ptička fantku iz rok. »Boš dal ali ne, pobalin!« se razburja Ljubica in ga vleče za roke. Med tem pritečejo še ostale šolarke, vrišč in prerivanje prikripita na vrhunec. Mimogredoči se ustavljajo in začudeno gledajo razburjeno kopico.

»Kaj pa to pomeni?« začujejo nena-doma debel glas.

Vsi se ozro. Velik stražnik jih strogo ogleduje.

(Dalje prihodnjič.)

Za mlade kiparje

Cesa bi se danes lotili, kaj menite? Napravimo podlasico! Se lažja bo in še preprostejša od mornarja, ki nam je

kakih 20 cm dolga. Prednje noge napravimo 2 cm, zadnje pa 3 cm dolge. Vse ostalo pove slika. Enako lahko ob-

nedavno tako imenitno uspel. Zvaljajmo si 1 cm debelo klobasico, ki naj bo likujete razne druge figure. Samo po-

Bluze za nove kostume

Nove jesenske bluze si zamišljamo iz lahkega volnenega tvoriva, ki ni samo lepo, ampak nas tudi greje. Zlasti volnela flanela, ki jo tudi lahko peremo, je prikladna v to svrhu. Takšno flanelasto bluzo, ki si jo zamišljamo v lepi jesenski barvi, lahko okrasimo z elegantno položenimi gubami ali s kakšnim drobnim vzorčnim motivom, da učinkuje bolj prijazno na pogled. Pri športnih jesenskih bluzah so vedno v veljavi kratki ali poldolgi rokavi, ker so videti bolj sproščeni in bolj mladostni, v primeru mraza pa takšno bluzo tako izpopolnimo s pletenim puloverjem. Bolj elegantni bluzi predpisuje moda dolge moderne rokave in apartno krojen zgornji del živila (skica).

Krzno!

V predsezoni je izbira in nakup ugodnejši, zato ne odlašajte.

L. ROT, krznarstvo
LJUBLJANA, Mestni trg 5

Za vse letne čase

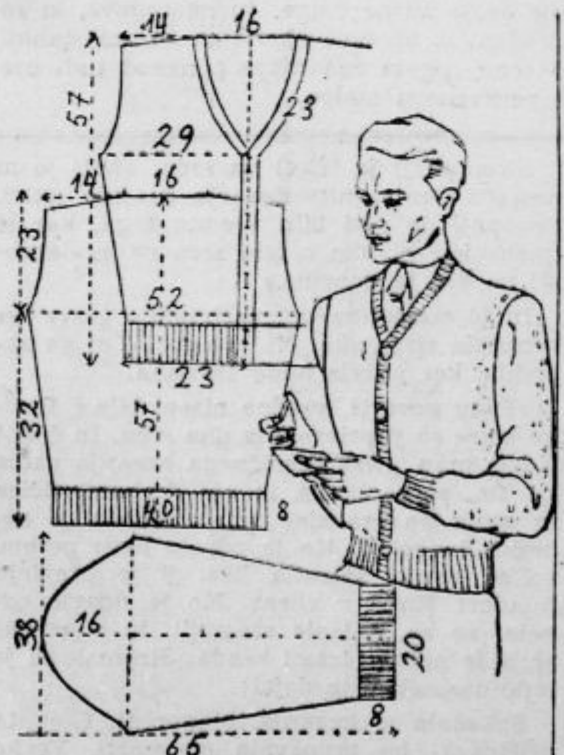
Topla in udobna moška jopica, ki jo vidite na naši skici, je tako splošno veljavna, da jo bo Vaš mož lahko nosil poleti k športni obleki namesto jopice, pozimi pa k svoji običajni obleki pod suknjičem. Za celo jopico potrebujete približno 400 g srednje debele volne. Pletete jo z iglami št. 3½ obrobke pa pletete s tanjšimi iglami (št. 3), da so bolj trdni in elastični.

Delo primerjajte s krojem, ki si ga narošite in izrežite po obliki in številkah, ka-

Moda in dom

kor jih vidite na naši skici. Hrbet pričnete pletiti s tankimi iglami, in sicer nasnujete nanje 108 zank, ki jih pletete do višine 8 cm dve zanki levo, dve zanki desno. Potlej izmenjate igle z debelejšimi in nadaljujete z gladkim pletenjem. V naslednjih po 2½ cm dodajate na vsaki strani pletenja štirikrat po 1 zanko. Odslej nadaljujete naravnost do višine 38 cm, tu pa pričnete snemati za rokavne izreze na vsaki strani enkrat po 5 zank, nato pa petkrat po 1 zanko. Nadaljujete naravnost še 19 cm do pričetka ramen, za katera snemajete na vsaki strani 32 zank, ki jih porazdelite na več vrst, ostale zanke v sredini pa zaključite naenkrat.

Desni sprednji dol: Nasnujete 63 zank, 56 zank pletete 2 zanki levo, 2 zanki desno, ostalih 7 zank pa v vseh vrstah samo desno. Po 8 cm vzemite debelejšie igle in nadaljujete dele gladko, le onih 7 zank ob strani pletete še vedno na pravi in narobe strani desno. Ob strani dodajate zanke prav tako kakor na hrbtu. V višini 30 cm pričnete snemati za izrez, in sicer v vsaki četrti

naberete zanke na nitko in jih pustite čakati. Sedaj pletete še ostale zanke prav tako 2 cm visoko in nato naberete tudi tiste zanke, ki ste jih imeli na nitki, na isto iglo in tako zaključite gumbico.

Rokavi: Nasnujete 56 zank, ki jih pletete 2 levo, 2 desno do višine 8 cm. Tu vzemite debelejšie igle in pletete gladko, vsakih 2½ cm pa dodajate na vsaki strani po 1 zanko. V višini 48 cm pričnete oblikovati zaokrožek ramena, in sicer snemajete na sprednji strani rokava najprej 5 zank, potem 4 zanke, 3 zanke, 2 zanki, 12krat po 1 zanko in 7krat po 2 zanki. Na hrbtni strani pa snemajete prav tako v vsaki drugi vrsti najprej enkrat 3 zanke, potem dvakrat 2 zanki, 12krat 1 zanko in 7krat po 2 zanki. Zanke, ki po vsem tem še ostanejo na igli, zaključite v eni sami vrsti in rokav je gotov. Drugi rokav napravite prav takšen, le da snemate v obratnem smislu.

Ko je vse gotovo, prelukajte posamezne dele in jih sešijte skupaj s strojem, da bodo šivi bolj trdni. Obšijte še gumbice in prišijte lepe gumbce. Jopici lahko prišijete še majhne žepke, za katere nasnujete 22 zank in jih delate do višine 14 cm, zaključite pa jih z nekaj vrstami 2 zanki levo, 2 zanki desno.

Sedebni recepti

Poslastica brez sladkorja

Lahno namazano kozice pokrijemo po dnu s tanko plastjo kruhovih rezin. Vse skupaj potresemo z dvema ali s tremi prgišči dobro umitih suhih rozin. Sedaj dodamo še tanko plast kruha ki pa jo potresemo s sesekljanimi in olupljenimi lešniki, mandeljni ali orehi ali drugimi sadnimi jedri. Vse to zalijemo z vročim mlekom, ki ga mora biti toliko, da kruh dobro namoči, ne da bi ga prepral. Postavite v pečico in pustite peči 30 minut, da dobi poslastica lepo zlatorjavo skorjo. Servirajte mrzlo ali vroče.

Krompir brez masti

Od prejšnjega dne si pripravimo 5 do 6 dl zelenjadne juhe. 1 kg krompirja olupimo, operemo in zrežemo na kocke, če pa je droben, ga lahko pustimo kar celega. Skuhamo ga v zelenjadni juhi in ko je mehak, ga denemo v skledo s tekočo vodo, povrhu pa ga izdatno posujemo z drobnimi sesekljanimi drobnjakom in prav tako s ljanim peteriljem.

Zeljnat guljaž

½ kg surovega, na kratko zrezanega zelja, 2 do 3 na rezance zrezane čebule, kosce masčobe, malo sladke paprike, štiri žlice

Obnovite naročnino!

Pisemska znamka, ki bo gotovo še prav redka

Daleč tam na Tihem morju leži otoček Pitcairn (izg. Pitkern), ki je angleška posest. Na angleški ladji »Bounty« (izg. Bávnti) so se leta 1790, uprli mornarji, ker so z njimi kar preokrutno ravnali. Petnajst jih je zapustilo ladjo in se z dvanajstimi polinezijskimi domačinkami naselila na Pitcairnu. Danes ima otok kakih 200 prebivalcev, ki so skoraj vsi potomci teh upornikov.

Dosihdob je imel otok kaj slabe poštné zvezde. Zdaj je menda dobil v očeh Angležev večji pomen. Izdali so namreč posebno pošto znamko za Pitcairn. Risba je prav čedna. Mož v starinski uniformi, ki ga vidite na levi, je poročnik William Blight (izgovori Viljem Blajt). Temu surovemu zatiralcu mornarjev gre namreč »zasluga« za upor na »Bountyji« in s tem tudi za to, da je naselbina nastala. Na desni vidite ladjo »Bounty«, na sredi pa angleškega kralja in cesarja.

Ker je prebivalstvo otoka tako maloštevilno, gotovo niso natiskali kdo ve koliko znamk. Lahko se torej zanesete, da bo pitcairnska pisemska znamka že čez nekaj let velika redkost. Dobro jo hranite, če vam pride katera v roke!

Listnica uredništva

M. J. T.: Če utegnete, se zglasite, prosim, v petek popoldne med 16. in 17. uro v našem uredništvu.

L. J., dijak: Odgovoril sem Ti pismeno in upam, da si pismo prejel.

Manica:

Za bistre glavice

I. Katera zvezda nam je najbližja?

II. Kje se nebo in zemlja dotikata?

ZAMERA

Uradnik javi šefu:
— Gospod svetnik, neka dama želi govoriti z vami.

— Ali je lepa?

— Lepa, gospod svetnik.

Šef se čez nekaj časa vrne in je slabe volje:

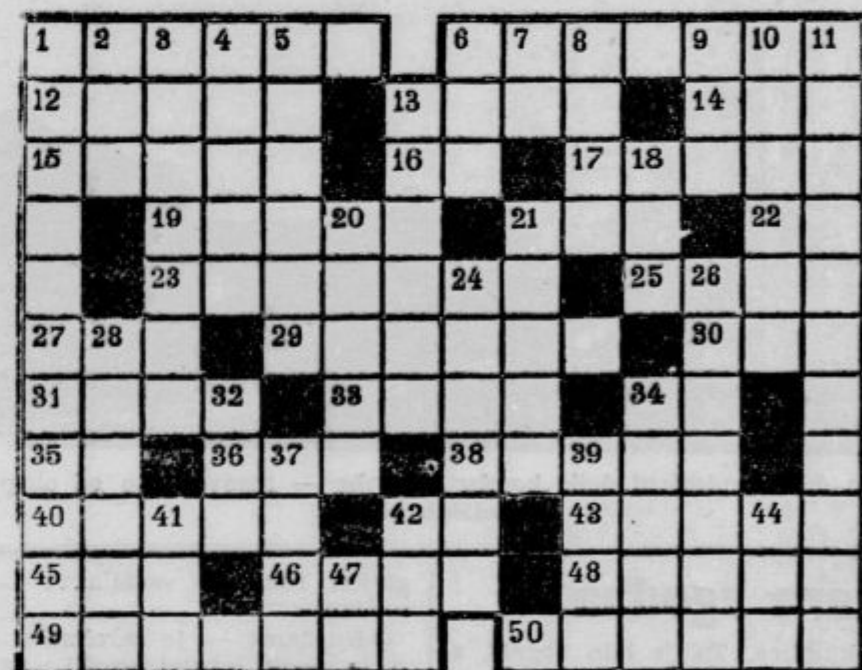
— Ampak vi imate čuden okus...

Uradnik se opravičuje:

— Oprostite, gospod svetnik, nisem mogel vedeti, kdo je ta dama. Pa ne da bi bila vaša gospa?

— I, kdo pa drugi!

Nedeljska križanka

Vodoravno: 1. evropska država, 6. čistilo sredstvo, 12. poldrugi kamen, 13. Ibsonova drama, 14. strast, 15. reka na meji med Slovenijo in Hrvaško, 16. stara oblika veznika, 17. gibanje zraka, 19. prestolnica baltičske države, 21. darilo, 22. francoski svojilni zaimek, 23. gorovje na evropskem polotoku, 25. ogljikovodikov plin, 27. »staroslovanska črka, 29. mesto v Italiji, 30. pripadnik starega slovanskega plemena, 31. arabski pglavar, 33. ločilo, 34. kratica za »hrvatski klub«, 35. konsonant in vokal, 36. žuželka, 38. božja pot pri Susaku, 40. prostrane ravnine v Rusiji itd., 42. nota, 43. vaditi, 45. vzročni veznik, 46. bivši svetovni prvak v boksu, 48. služabnik višjih krogov, 49. po(d)smeh, 50. lesena hila.

Navpično: 1. ruski pisatelj, avtor »Idiot«, 2. češka pritrilnica, 3. soli solitne kisline, 4. resolucija, odločitev, 6. tekoča na rastlinah in podobno, 7. površinska mera, 8. stopljena rula, ki prihaja iz ognjenka, 9. jadranski otok, 10. pripadnik germanskega plemena, 11. staro vojvodstvo na ozemlju današnje Koroške in Kranjske, 13. hud dež (množ.), 18. doba (množ.), 20. rusko mesto ob Črnem morju, 21. srbska denarna enota, 24. pijska grških bogov na Olimpu, 26. določen način postopanja, vojna umetnost, 28. ljubitelj (nasprotno od profesorja), 32. kaznivo dejanje, 34. mesto v

Abesiniji, 37. povratni zaimek (sklon), 39. rimski državnik, Marijev nasprotnik, 41. oseba iz Gotovčeve opere, 42. ime pisatelja Faturjeve, 44. kazalni zaimek, 47. medmet.

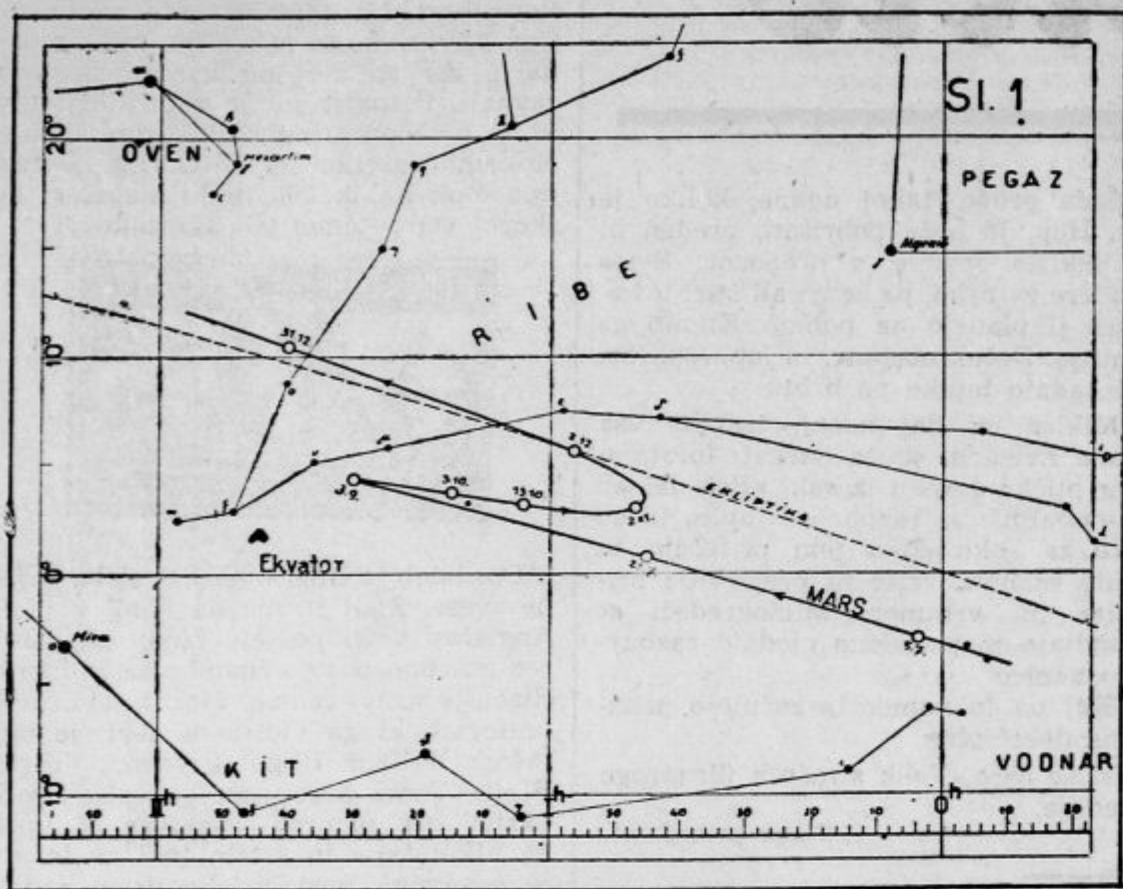
* manjka: 5. navpično: ime pisatelja Meška.

Rešitev nedeljske križanke

Vodoravno: 1. Kersnik, 7. kor, 10. Mantova, 17. Ararat, 18. senat, 20. Njemen, 21. maj, 22. Prater, 24. kreten, 26. št. (evilka), 27. nav, 29. tlak, 31. Otton, 33. Ivan, 35. Oktavijan, 36. trik, 37. kelih, 39. SA (Sturm Abteilung), 40. ap(ostol), 41. Dri-na, 42. cvrti, 44. ala, 46. as, 48. aga, 50. avba, 51. Grant, 53. tebi, 55. Laza, 57. neon, 58. tara, 59. Unec, 61. Adonaj, 63. Boris, 65. rokade, 67. karavana, 68. teodo-lit.

Navpično: 1. Kamnik, 2. Erjavec, 3. Ra, 4. srp, 5. nart, 6. Italo, 7. ker, 8. on, 9. rak, 11. Anton, 12. njen, 13. ten, 14. om, 15. veščina, 16. antika, 18. sekta, 19. Troja, 23. taksi, 25. etapa, 28. Valvazor, 30. svila, 32. original, 34. nirvana, 36. trabuko, 38. Heb, 43. Tanja, 44. Arno, 45. Anti, 47. staro, 48. vlak, 51. goba, 52. tast, 54. oost, 56. Ada, 60. Edil, 62. a(d) v(ertum), 64. ro, 66. od.

Mars v opoziciji

Izmed planetov je Mars naš drugi sosed, Zemlji najbolj podoben. Dan in noč ter letni časi se menjavajo na njem kakor na Zemlji. Njegovo leto traja 687 dni, dan pa 24 ur in 37 minut. Os mu je nagnjena napram ravnini njegove poti okrog sonca za 24° (pri Zemlji 23,5°). V premeru meri 6840 km, Zemlja pa 12750 km. Spremljata ga dve brzi luni — prva se zavrti okrog njega trikrat na dan, druga pa v 30. urah.

Planeti ne krožijo okrog Sonca v točnih krožnicah, temveč, kakor znano, v bolj ali manj podolgovatih elipsah, s Soncem v enem gorišču. Ono točko elipse, ki je Soncu najbližja, imenujemo perihel (prisončje), tej nasproti pa afel (odsončje). Elipsi zemlje in Marsa ter njuna medsebojna lega sta razvidni iz sl. 2. Pri Marsovi elipsi stoji Sonce izredno daleč od njenega središča. Ako označimo srednji polmer Zemeljske poti okrog Sonca, ki znaša 149,5 milijona kilometrov z R, je Mars oddaljen od sonca v perihelu (točka P) 1,381 R, v afelu (točka A) pa 1,666 R. Razlika med obema razdaljama je torej 0,285 R, to je 42,5 milijona kilometrov.

Se večje so razlike med razdaljami Marsa od Zemlje. Ob Marsovi konjunkciji, to je kadar je Mars na eni, Zemlja pa na drugi strani Sonca, je njuna razdalja največja ter dosega 2,666 R. Veliko bližji sta si pa takrat, ko se srečata oba na isti strani v ravni črti s Soncem. To srečanje imenujemo opozicija Marsa. No, zaradi različnega položaja obeh elips, razdalje Zemlje in Marsa ob opozicijah niso vedno enake. Kadar nastopi opozicija blizu Marsovega perihela (perihelska opozicija), je njuna razdalja najmanjša in znaša 0,38 R, ob opozicijah blizu Marsovega afela (afelske opozicije) pa naraste na 0,68 R. V kilometrih so posamezne oddaljenosti Marsa od Zemlje sledeče: ob perihelski opoziciji 57 milijonov km, ob afelski opoziciji

102 milijona km, ob konjunkciji 399 milijonov km.

Opozicije Marsa se ponavljajo povprečno na vsakih 780 dni, vendar so perihelske opozicije, z najmanjšimi razdaljami Marsa od Zemlje, zelo redke. Odkar imamo daljnogled (od leta 1606.) se je pripetila takšna opozicija prav za prav samo enkrat in sicer 27. januarja 1719. Perihelske opozicije z nekoliko večjimi razdaljami so bile 1781, 1798, 1805 itd. (približno na vsakih 15 let), zadnja v tem stoletju pa 1924.

Za redke perihelske opozicije vlada v astronomskih krogih — razumljivo — vedno največje zanimanje. L. 1719. sta Maraldi in Bianchini motrila Marsa že z 5 in 11 m dolnimi daljnogledi. Nekoliko let pozneje je Cassini določil prav točno dolžino Marsovega dneva. L. 1877 je Schiaparelli v Milanu z 8-colskim refraktorjem zapazil na Marsu fine, temne črte, glasovite »kanale«. Italijanski parlament je, ponosen na svojega rokaja, odobril 250.000 lit za nov 18-colski refraktor, s katerim je SCH. ugotovil, da so se kanali podvojili. Mnogim bralcem bo še v spominu, kako je to senzacionalno odkritje odjeknilo po svetu in kaj so vse pisali o teh kanalih, ki naj bi jih razumili Marsovc izkopali za promet in namakanje svojih suhih celin od morja do morja.

Po Schiaparelliju se je opazovanje in proučevanje Marsa nadaljevalo z vedno boljimi opazovalnimi pripomočki. Uspehe teh študij do opozicije l. 1924 naj v kratkih besedah navedemo:

1. Mars ima vsekako skorjasto površino s temnozelenimi in svetlorjavimi pegami. Po analogiji z Zemljo bi bile temne pege morja, svetle pa celine.

2. Na obeh Marsovih polih se pojavljajo kakor sneg bele kape, nestalne oblike, v zimskih Marsovih mesecih večje, poleti pa manjše.

3. Marsa obdaja zelo redko, nizko, vedno čisto in vedro ozračje brez vodnih par. Temperatura na njegovi površini se le redko dvigne nad ničlo.

4. Temne črte (kanali) niso realne tvorbe. Pojavljajo se verjetno zaradi svetlobnih kontrastov na njegovi površini: kakor so pač posamezni deli različno osvetljeni.

Za Marsovo opozicijo l. 1924. so se po raznih, posebno ameriških zvezdnah že nekaj let poprej vršile velike priprave v nadi, da bo ob tej ugodni priliki uspelo razvozlati marsikakšno Marsovo tajnost. Žal pa je vladalo ves čas te opozicije, zlasti v Evropi, zelo slabo vreme. Observatorij, ki so ga prav za to opozicijo opremili na Jungfraujochu v švic 3450 m visoko, je imel komaj nekoliko jasnih večerov. Nekoliko boljše vremenske prilike so imeli Američani.

Na Lyckovem observatoriju se je astronomu Wrightu posrečilo fotografirati s posebnimi filtri Marsovo površino z najmanjšimi podrobnostmi. One fine črte, ki so jih dolgo smatrali za kanale, so se razkrojile v same večje in manjše pike. Temne in svetle pege ter polarne snežene kape so pa Wrightove fotografije potrdile v cellem obsegu. S posebno duhovito metodo je W. fotografiral tudi Marsovo atmosfero samo (odvojeno od celine) in v veliki začudenje so bile na teh ploščah polarne kape mnogo večje in svetlejše, kakor pa na fotografijah Marsove površine same. Polarne kape pripadajo torej le deloma Marsovi skorji, po večjem delu so pa nekak odsev v njegovi atmosferi. Ta atmosfera sliči povsem zemeljski in ni tako redka in neznačajna, kakor so dotlej mislili. Njeno višino je W. ugotovil na 200 km.

Velike uspehe so dosegli tudi v zvezdarju na Mountu Wilsonu. S posebno občutljivimi termometri jim je uspelo določiti temperature na posameznih točkah Marsove površine. V njegovih toplejših pasovih so namerili do 25 stopinj nad ničlo. Točnost svojih meritev so preizkusili na ta način, da so naperili istočasno dva enaka termometra na dve različni točki na Marsu. Prvega na točko, v kateri je stalo Sonce ravno v zenitu (Marsovo poldne) in drugega na točko, v kateri je Sonce ravno vzhajalo, in res so se pokazale že vnaprej izračunane temperaturne difference obeh točk popolnoma točno. Prejšnje meritve so bile nepravilne, ker niso upoštevali močne Marsove atmosfere. Nizke temperature, ki so jih ugotovili, vladajo v resnici na površini Marsove atmosfere, ne pa na njegovi celini.

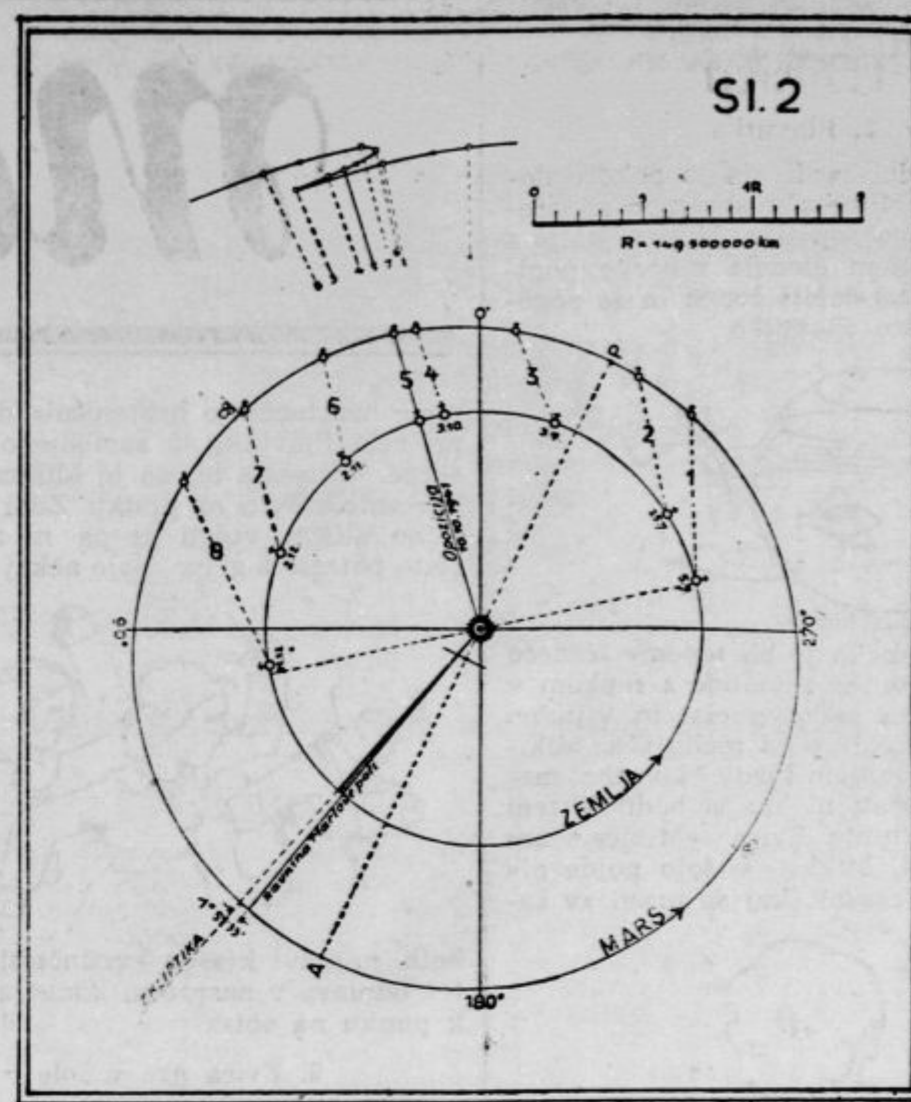
Naj navedemo še to zanimivo ugotovitev ameriških astronomov: Svetlorjave pege so pokazale 15 do 20 stopinj nižje temperature kot temne pege. To bi pa moralo biti ravno obratno, če bi bile prve celine, druge pa morja. Tudi barva temnih peg ni vedno enaka. V Marsovem poletju je najtemnejša, na jesen in zimo pa postane znatno svetlejša, kar tudi močno potrjuje domnevo, da temne pege in predeli niso morja, temveč so najbrže nizke ležeče stepe, na katerih vsako pomlad vegetacija bujno oživi, jeseni pa usahne.

Svetlorjavi predeli oziroma pege kaže verjetno 1000 do 2000 m višje, so zaradi tega hladnejši in ker zaradi slabe vegetacije ne vsrkavajo toliko sončnih žarkov, tudi svetlejši.

Tajane snega od polih in oblaki v Marsovi atmosferi, ki so jih pogosto in zanesljivo opazovali, dokazujejo, da je na Marsu voda. Presenetljivo malo so pa namerili kisika. Mogoče je, da ga iz kakšnih nezanih virovok njihovi, dasi nad vse precizni aparati, niso pravilno beležili, verjetno je pa tudi, da se je kisik v stotisočih letih polagoma izčrpal pri oksidaciji železnih rudnin, kakor bi se dalo sklepati iz rjave barve Marsove površine. Upajmo, da nam bodo ta in druga neresena vprašanja pojasnila bodoča raziskavanja.

Letošnja opozicija bo za opazovanje Marsa prav posebno ugodna. Mars se nam približa na 0,41 R. Od zemlje bo oddaljen za 5 milijonov km več nego l. 1924, to razliko v daljavi bodo pa odtehtale druge ugodnosti. L. 1924. se je Mars nahajal ves čas opozicije nizko pod ekvatorjem. Povzpel se je komaj 30 stopinj nad horizont, tako da je bilo njegovo opazovanje skozi goste zemeljske ozračje, ki prevladuje v teh nizkih plasteh, zelo oteženo. Pretežni del letošnje opozicije bo pa Mars visoko na nebu, v čistem ozračju, celo za naše severne kraje do 60 stopinj nad horizontom. Tako ugodne opozicije v tem stoletju ne bo nobene več.

V sliki 1. je vrisana dozdevna pot, ki jo napravi Mars ob letošnji opoziciji na nebu, v sliki 2. pa prava pot Marsa in Zemlje okrog Sonca za posamezne dneve od 5. VII. do 31. XII. t. l. Ako zvezde Zemlje in Marsa, zaznamovane v sliki 2. s števil-

kami 1 do 8, prenesemo vzporedno ter jih v istem pravcu podaljšamo iz sredine sonca do zvezd, nam pokaže smer Marsove dozdevne poti med zvezdami. Treba je le še izračunati, kako daleč stoji Mars v posameznih dnevih od nebesnega ekvatorja, pa dobimo v sliki 1 vrisano krivuljo. 21. julija se je Mars povzpel nad ekvator ter se pomikal od tu do 3. septembra pravilno v vzhodno smer. Blizu dveh zvezd v sozvezdju Rib se je za hip ustavil, napravil en korak nazaj proti zapadu, za katerega je rabil dober mesec, potem pa krene v elegantni krivulji tik ekliptike, vedno višje nad ekvatorjem, zopet pravilno proti vzhodu. Zemlji bo najbližji teden dni pred opozicijo, ki nastopi 10. oktobra. Po opoziciji se počasi oddaljuje od Zemlje ter bo konec leta oddaljen od nas že 0,93 R.

V drugi polovici tega meseca vzhaja Mars kot žareča bakla kmalu po sončnem zahodu ter se dvigne do polnoči že dokaj visoko nad horizont. V oktobru ga bomo videli celo noč in to v najlepšem delu našega zvezdnatega neba. Na prillčno majhnem prostoru bo sijalo v šestih ozvezdjih 8 zvezd 1., 8 zvezd 2. in kakih 16. zvezd 3. razreda, med njimi pa trije naši veliki planeti. Mars v sozvezdju Rib med Ovnom in Kitom, od Marsa v ravni črti proti vzhodu Saturn tik pod Plejadami (Koklja), na to pa Jupiter v rogovih Bika med Hladami in Kočijažem. Res lep pogled! Kdor se zanima za lepoto narave, naj ne zamudi pogledati v teh dolgih jesenskih večernih urah tu pa tam proti jugovzhodnemu nebu — ne bo mu žal.

Fr. Vrhovnik

Nov način lova na krokodile

Lov na krokodile je zelo donosen, a tudi zelo težaven, pred vsem zavoljo tega, ker imajo ti veliki kuščarji izredno trdo kožo, da jo težko predrejo tudi kroglice iz pušk največjega kalibra. Neki stari lovec ob Gangu po imenu Bari Thiwat je sedaj rešil vprašanje, kako naj bi se krokodili lovili brez težav.

Thiwat je vzel majhnega kozlička, ga zaklal, mu izrezal drob in zašil vanj neko kosov živega apna. Tako pripravljeno vabo je postavil k rečnemu bregu, sam pa je iz neke oddaljenosti opazoval,

kaj se bo zgodilo. Ni dolgo trajalo, da je priplaval do brega velik krokodil, splazil se je do kozlička in ga z enim hlastljajem požrl. Kratko nato pa ga je začelo živo apno v želodcu peči, tako da je bil prisiljen napiti se mnogo vode. To je bilo še slabše zanj, kajti plnil, ki so se razvijali v dotiku vode in apna, so mu na zadnje kakor eksplozivna krogla raznesli želodec in črevice. Čez eno uro je prekanjen Thiwat zagledal plazilca, ki je plaval mrtev na površini reke ter ga je potegnil na suho.

Pleme brez starih devic

Neko beduinsko pleme v bližini nekdanjega Babilona goji zanimiv in učinkovit običaj, da ne ostane nobena njegovih deklet brez moža. Določena dne v letu se zberejo vsa za močitev godna dekleta tega plemena na določenem mestu. Razdelijo jih potem v dve skupini po njihovi lepoti. Če je deklet n. pr. trideset, jih pride petnajst najlepših na eno, ostalih petnajst manj lepih na drugo stran. Nato pozovejo ženitve željne mladeniče, naj navedejo neko ceno za najlepše deklet. Tisti, ki ponudi največ, do-

bi najlepšo lepoto, nato »izdražijo« na isti način drugo najlepšo, tretjo itd., dokler je vrsta najlepših deklet odpravljena. Darovi v konjih, lepoticah, denarju, oblekah itd. so določeni za drugo vrsto mladenk. Kdor vzame takšno mladenko, prejme tudi nekaj izmed darov, in sicer sedaj ne izbirajo mladeniči sami, temveč izklicuje dekleta poseben razsodnik. Čim manj lepa je mladenka, tem več mora razsodnik ponuditi dote. Tako dobi najgrša končno največjo doto, ki so jo izdružili z najlepšim dekletom. Na ta način ne obsedi nobena in pleme nima starih devic.

Drobne zanimivosti

Domačini na Novi Gvineji uporabljajo mreže nekega pajka, ki so posebno trdne, za ribarenje. V gozdu postavijo ovalno zvito bombusovo palico in čakajo, da sprede pajek v ta okvir svojo mrežo.

V nekaterih deželah so prave tovarne, ki izdelujejo predmete za sleparske igralce, n. pr. karte, kocke s premaknjenim težiščem, pripravljene kovance in podobno.

Kadar posvetijo budhisti na Kitajskem ali v Tibetu kakšen Bulhov kip, zazidajo vanj živo žival, n. pr. ptico, kačo, pajka ali žabo. Prepričani so, da daje žival s svojo smrtjo kipu življenje.

Indijanci so imenovali svoje pipe tobago. Kolumb je mislil, da pomeni ta beseda rastlino, ki jo v svojih pipah kajdijo, in jo je imenoval zato tobak. Ta beseda izvira tedaj prav za prav iz nekega nesporazuma.

Rumunski kmetje uporabljajo za sklicanje svoje živine dolge, čudne rogove, ki so izdelani iz brezove skorje in so zelo lahki. S temi rogovi oznanjajo ponekod tudi ure s cerkvenega stolpa.

Siromak ji je trkal na srce: »Niti jo ni nesreča vzel, niti denarja ni kdo ukiel. Spoznaj, da nisi bila vredna tega, kar si imela, ker ni bilo v tebi srca ne hvalečnosti za vse te dobrine.«

In je starka začudeno dvignila glavo ter spoznala siromaka. Ni se ujezila, ni ga zapodila, ker je bila hudo skušana.

»Prav govoriš, vredna nisem bila.« Bridke solze so ji privrele iz dna srca. In čudo! Ko je prva solza resničnega kesanja padla na tla, se je izvil iz nje drobna ptica in sedla na stankine rame. Začela je nebeško žvrgoleti. Ko je odpela prvo pesem, so se starki zjasnila lica, ji je prejšnja mladost šinila v obraz. Ko je drugič odpela, so se ji lasje stemnili, in v tretjici se ji je nehala tresti brada. Siromak se je mlo nasmešnil in dejal:

Spoznala si kesanje, blagor ti. Glej, ta ptica ti bo prepevala do smrti. Vsako jutro se ji bo iz kljuna strljal svetel cekin. Pol ga porabi zase, pol ga naj bo za siromaka. To ti naj bo odškodnina za izgubljen bogastvo. Ne pozabi pa nikoli, da sta dobro, usmiljeno srce in ponižnost pol bogastva.« Ko je izgovoril, ga ni nikoli več videla.

Še dolgo časa je kmetica zadovoljna živel. Vsako jutro je bil drug cekin in tega je bilo zadosti na vse strani. Ko je umrla, je vsa dolina jokala za njo. Pa je tudi ptica odfrčala in nihče več je ni slišal do današnjih dni.

A. A.

Città inglese — Angleško mesto

nei bagliore delle esplosioni delle bombe tedesche — razsvetljeno od eksplozivnih nemških bomb

Stara zgodba

Živela je kmetica. Ta je bila bogata z vsem, kar dajeta les in polje. V hlevih je bilo repov govejih, v svinjakih zalitih prascev jesencev, na gredah kokoši čopoglavih — vsega od sile. Bila pa je ošabna, prevzeta in skopa. Ni privoščila prosjaku drobtine, ne hlapcu tobaka, ne dekl nedelje. Vuninun sta morala opravljati vsa dela sama, počitka ni bilo, z denarjem se skopaci ni mudilo in čudo res, da sta prestajala vse krize. Najlepša polja in gozdove je imela ona, največ denarja v vasi in nič srca za siromaka. Posestvo je bilo v rodovitni gori, denar v skrinji, srce v kamnu. Zaničevala je dolince, ker so bili revni. A bili so usmiljeni in nikoli ni beraž zaman pokljukal na vratih. Če je po tem nameril korak v grič, so ga marili, ne hodi, baba nima srca, in vsak se je ognil ženske.

No, pa se je nekoč vendar ustavil siromak in poprosil:

»Dajte mi, mati, prosim vas, kos kruha.«

Se je pa ženska namrdnila, opasala z rokami in se prevzela:

»Kako pa, delat pojdi, delat, postopaj nemarni. Misliš, da bo moja gora redila take capine!«

Še bolj milo je potožil siromak: »Usmilite se me! Imel sem zemljo — vzela mi jo je povodenj, mi je hiša pogorela, mi je,

glejte, roka se vsušila... Dajte košček revčku!«

»Ne dam« — je zarohnela — »da bi se ti le jezil lažnivi vsušil. Ni je nesreče brez lastne krivde; zanemaril si zemljo in hišo prodal, da si se, mrcina, opil in roko zničil.«

»Pomislite, mati, če vam kdaj nesreča, ki pravite, da je ni, kdaj goro vzame, kaj potem?«

»Naj jo, kaj te briga« — in zagrabila je burkle ter nagnala siromaka...

Tisto noč se je zapodilo tisoč bliskov in je tisoč gromov zaropotalo v rodno goro. Utrgal se je oblak ter odplaval rodovitno zemljo z gore v dolino. V rodno prst so kmetje vsejali žito, ki je rodilo za grah debela zrna. Kmetica je pa preklela svojo goro, ki je bila pokazala skalna rebra in le osat je še zagnal iz skale. Ni spoznala kazni, ni se pobiljšala, še bolj je zasovražila dolince, se vsedla na skrinjo denarja in se le malokdaj zganila z nje.

Čez leto in nekateri dan se je vrnil siromak in poprosil:

»Mati, dajte revežu en sam droban novčič.«

Ko ga je ženska zagledala, je šinila s skrinje in zavreščala:

»Poberi se, ki si me pripravil ob goro, ne dam ti belica. Naj se rajši vse denar udere v zemljo« — in skozi okno je zagnala za njim, kar ji je prišlo pod roko. Ko pa je odprla skrinjo, je zavekala.

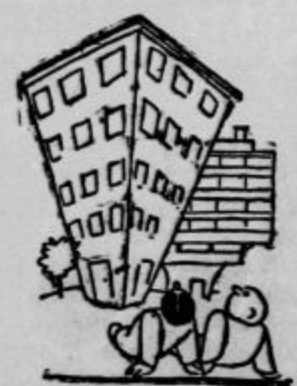
Skrinja je bila prazna... Drugi dan so dolinski kmetje orali za ozmimo in je vsak iz slehne brazde izoril kovanca. V dolino se je naselilo blagostanje, a v skopuljino hišo sta se zmuznila skrb in pomajnkajne. Prodati je morala vso živino, ker ni bilo krme za njo, ušla sta hlapec in dekla. Denar, ki ga je izkupila, ni hasnil. Naj ga je skrila v skrinjo ali kamor koli, da ga je iz rok dela, že ji je pri tisti priči izgnil, kakor da bi se vdrl v zemljo. Ko je spoznala, da je konec vsega in da ni nobenega upanja več za njo, se ji je prikradla prva solza v oči, ki se dotle še niso solzile. Čez noč se je postarala, osiveli so ji lasje in čeljusti se ji je tresla. Sedla je na prag in gledala v dolino, ki se je košatila pod njo. Videla je kmetiča na polju, ki si je zadovoljen popeval, žvrgolečega škrlca in bel oblak na nebu. Vse se je veselilo, ona pa ni nikdar spoznala vsega tega, do danes ni bilo za njo druge lepote, nič lepše pesmi kakor svetli cekin. Sklonila je glavo in se še bolj postarala.

Tedaj je iz doline krenil siromak in se ustavil pred velo starko. Položil ji je roko na ramo in poprosil:

»Dajte mi, mati, drobtinico kruha mi dajte, lačen sem.«

Starica pa ni dvignila glave, solze so ji pritekale med suhih prsti. »Kako naj ti reva dam, goro mi je pobrala nesreča, denar mi je bil zaklet. Ni je drobtine v hiši. Tudi jaz bi jedla.« Še bolj bridko je zajokala.

VSAK DAN ENA

»Ali je to zadnja moda?«
»Ne, samo zemljišča so tako draga!«

SPORT

Na štiri strani poidemo...

Več nogometnih tekem, juniorski atletski miting in kolesarska dirka za prvenstvo pokrajine

Dolgo že ni bilo v sportu tako kakor danes, ko se morajo prijatelji sporta — že tako jih je tako malo, in vendar jih je zadelo tako usoda — kakor koli odločiti za enega izmed sportnih prostorov, ki bodo danes oživil skoraj istocasnno na štirih straneh naenkrat. Že nekajkrat smo imeli letos pomisleke proti taki razdelitvi nedeljskih sporedov, ker je pri nas običajna premalo, da bi lahko vsaka prireditelj imela dovolj svojega, toda kljub temu je ta slaba stran še posebno izrazita. Nogometaši imajo dve konkurenčni prireditelji med seboj, obema se pridružili še atleti s svojim juniorskim mitingom, skoraj vse popoldanske ure pa bodo razen vseh teh potrebovali še kolesarji za svojo prvenstveno dirko po cestah nad Zgornjo Sisko. Res je sicer, da je naš sport v glavnem navezan nase in na pešico postrvovalnih ljudi, ki grede za njim kamor koli, toda ne ne glede na to je kopicenje dogodkov po današnjem vzoru vsem skupaj vendarle v škodo, predvsem v propagandnem pogledu. Toda danes se glede tega ne more nič več spremeniti, samo izbirati imamo!

Ali na nogomet?

Šest ali sedem tekem se pripravili naši klubi za danes in revijo našega nogometa so jih tudi imenovali, tudi pri vsem tem, da bo nastopilo skoraj vse, kar se pri nas zdaj bavi s tem sportom, bo manjkalo tej reviji glavne privlačnosti, in sicer borbe, onega glavnega gibalnega v tem sportu, ki vlija nastopajočim elan in voljo do zmage, gledalcem pa šele tudi pravi užitek. Tega vsega današnje tekme žal ne bodo imele, ker so pač samo prijateljske, kar pomeni, da bodo tekme v glavnem v znamenju priprave za važnejše prilike.

Edina izjema je tekma med Elanom in Ljubljano, ki je konec koncev zanimiva že zaradi gostovanja Novomeščanov, ki so se v zadnjih mesecih zelo razgibali, pa je verjetno, da bo to srečanje v znamenju revanše za nedavni remis Ljubljane v Novem mestu vendarle prinesel nekaj napetih trenutkov. V ostalem slišimo, da se bo položaj v nogometu kmalu izboljšal, ker so se zveza in klubi le nekako sporazumeli za prvenstveno tekmovalno s pričetkom dne 5. oktobra. Za danes pa bodo morali prijatelji nogometa vleči slamico, ali naj grede: na igrišče Marsa na nogometni turnir štirih ljubljanskih klubov po naslednjem sporedu:

ob 9: Slavija - Moste, ob 10.30 Mladika - Korotan, ob 15. Jadrana - Grafika in ob 16.30 Mars - Hermes. (Vstopnina je Lir 4.- za osebo in Lir 2.- za otroke, dijake in vojakove.)

Ali naj grede na igrišče SK Ljubljane na prijateljsko tekmo med Ljubljano in SK Elanom iz Novega mesta? Pričetek te tekme bo ob 17., prej pa bosta ob 14.30 in 15.30 dve predtekmi med mladino Ljubljane in mladino Most ter rezervama Ljubljane in Hermesa. (Cene so običajne.)

Ali na miting?

Za atletskim prvenstvom seniorjev, ki je bilo pred tremi tedni skupno za mostva in poindince v odsotnosti Hermesovih atletov na Stadionu in za prvenstvom atletin, ki smo ga spravili pod streho v dveh delih, deloma v Novem mestu in deloma včeraj na telovališču v Tivoliju, je danes popoldne na vrsti še juniorsko atletsko tekmovalanje za posameznike z udeležbo vseh klubov.

Sporod obsega 10 tek, med njimi v tekih na 100 in 300 m tudi predteke. Začetek je ob 16.

Ali na dirko?

Na prvi start naših kolesarjev smo čakali dolgo in kdor čakal dolgo, nazadnje tudi priča. Danes popoldne bodo šli na svojo otvoritveno dirko, ki bo obenem tudi najvažnejša, saj bosta v dveh skupinah udeležencev, med seniorji in juniorji, odidana naslova prvakov Ljubljanske pokrajine.

Dirka bo na znani podutisti krožni progi od Zgornje Siske proti Podutiku in mimo Dolnic ter Dravelj nazaj s pričetkom ob 13.30. Start in cilj bosta pri znani Martinčevi gostilni poleg Gasilskega doma.

Dogodkov bo torej danes na sportnih terenih več kot preveč in želimo samo, da bi prirediteljem vsaj ne nagajalo vreme, če že niso mogli storiti tako, da bi imeli vse prijatelje sporta v svoji bližini.

Nekaj kronike s Hrvatske

S precejšnjo zamudo objavljamo na kratko pregled številnih sportnih dogodkov, ki so jih minilo nedeljo z uspehi in neuspehi opravili hrvatski sportniki.

Hrvatska in Slovaška se bosta v povratni tekmi za nedavni remis v Bratislavi srečali že to nedeljo v Zagrebu. Slovaški so za ta drugi nastop močno spremenili svojo sestavo ter postavili vse najboljše, kar

imajo, Hrvati pa nameravajo poslati v boj večino Gradjskega, ojačenega morda samo s Pukšcem ali Pavličem iz Concordije. Za sodnika so tudi za to tekmo postavili dunajskega sodnika Beraneka, s katerim sta bili že zadnjič zadovoljni obe strani.

Gradjski je v prijateljski tekmi zmagal nad Haškom s 3:1, medtem ko je Concordija gostovala v Varaždinu in porazila tamkajšnjega enajstoročnega Zagorca s 4:0.

Hrvatski atleti so gostovali v Bratislavi proti slovaški reprezentanci in izgubili dvoboj s 56:60 točkam. Med imeni zmagovalcev na Hrvatsko je zabeleženo tudi Kotnikov v teku na 3000 m, kjer je zmagal s časom 9:15.6.

Na kolesarskem prvenstvu zagrebških kolesarskih klubov je pri Sokolu na 43 km dolgi progi zmagal Gabriel Čelešnik, medtem ko je v klubiški dirki Orla na zelo kratki progi (25 km) prišel na prvo mesto Franjo Blaskič. Obe dirki sta v ostalem potekli v znamenju močnega vtrsa zaradi smrti znanega kolesarskega prvaka Nikole Penčevca, člana zagrebškega Sokola. Penčev se je na dan pred dirko zdržal po končanem treningu pri nekem prijatelju v predmestju in se v mraku po strmi cesti spustil proti domu. Na poti je dohitel otroka, ki se mu je hotel izogniti, pri tem pa ga je vrglo s kolesa ter priletel tako nesrečno v hišo, da je obležal nezavesten. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je v tork umrl, ne da bi se bil zavedel.

Prvo nogometno prvenstvo na Hrvatskem se bo začelo 5. oktobra z udeležbo osmih klubov v tako imenovanem hrvatskem državnem razredu. Kvalifikacijske tekme za določitev sedmega in osmega udeleženca še niso zaključene, izmed ostalih 6 udeležencev pa so štirje iz Zagreba ter Zagorac iz Varaždina in Sašk iz Sarajeva.

Mednarodna nogometna tekma med Rumunijo in Slovaško, ki je bila določena za 5. oktobra, je bila preložena za 8 dni, tako da bodo Slovaki, ki igrajo pojuštranih v Zagrebu, 14 dni pozneje v drugi mednarodni tekmi nastopili v rumunski prestolnici.

Nova organizacija bolgarske mladine

Pred kratkim so izšle izvršilne določbe k zakonu o ustanovitvi bolgarske državne mladinske organizacije »Brankica«. Po teh določbah se sportne organizacije brez odobritve »Brankice« sploh ne bodo smele ustanovljati. Vsa obstoječa društva morajo svoje članstvo od 10. do 21. leta, dijake pa do 30. leta starosti, vključiti v »Brankico«. V zvezi s temi navedbami so prešli ravnatelji bolgarskih gimnazij in šol navodila, da proučijo ustroj nove mladinske organizacije, po katerem morajo navajati k delu v njih podrejeno učiteljsko in starševsko članstvo »Brankice« bo med dijaštvom še posebej uniformirano.

Prvenstvo SNZ se začne 5. oktobra

Na zadnji seji upravnega odbora SNZ je bil preklinal nedavni sklep glede odgoditve letošnjega prvenstvenega tekmovalanja — v zvezi z izjavami SK Ljubljane in SK Svobode — in sprejet drugačen, po katerem se prvenstveno tekmovalanje začne v vseh razredih dne 5. oktobra. Obenem je bil v I. razred uvrščen še SK Elan (prejšnji SK Kandija) iz Novega mesta. Po žrebu so bili pari za jesenski del tekmovalja določeni takole:

5. oktobra: Elan-Mars, Ljubljana-Hermes, Jadrana-Grafika,
12. oktobra: Elan-Svoboda, Mars-Ljubljana, Hermes-Jadrana,
19. oktobra: Svoboda-Ljubljana, Jadrana-Mars, Grafika-Hermes,
26. oktobra: Jadrana-Svoboda, Ljubljana-Elan, Mars-Grafika,
2. novembra: Svoboda-Grafika, Elan-Jadrana, Hermes-Mars,
9. novembra: Svoboda-Hermes, Grafika-Elan, Ljubljana-Jadrana,
16. novembra: Mars-Svoboda, Hermes-Grafika, Ljubljana.

Med ostalimi sklepi te seje je omembe vreden oni o visoki kazni za SK Svobodo, ki je v eni izmed pokalnih tekem v juniju t. l. proti Hermesu predčasno zapustila igrišče. Mostvo je bilo kaznovano s tromesečno prepovedjo igranja, toda glede na pomoto posl. odbora glede nezrečenega suspenza nad enajstoročje tako, da mu je kazen potekla na dan 19. t. m.

SK Planina (lahkotletska sekcija). Za juniorsko prvenstvo naj bodo vsi prijavljeni tekmovalci na tekmovalnem prostoru vsaj pol ure pred začetkom. Opremo prinesite s seboj! — Vodstvo. —

Naše gledališče

D R A M A
Začetek ob 18.15 (četrt na 7.)

Nedelja, 28. Katarina Medičeska. Izven.

Ponedeljek, 29. septembra: zaprt
Italijanska dramatika Rina Allesija bo mo spoznali v prevodu Pavla Golle, ki je pripravil njegovo zgodovinsko dramo »Katarina Medičeska« za otvoritveno delo letošnje dramske sezone. Delo je režiral dr. Kreft, naslovno vlogo bo igrala Marija Vera, Karla IX. bo igral Kralj, Henrika Anžovinskega — Sever, Margoto — Šarika, Fulvijo — Remčeva, admirala Collignya — M. Skrbinek, astrologa Ruggiera — Gregorin, veleposlanika de Alavo

— Levar, kancelarja Braguea — Lipah, barona Retza — Cesar, generala Strozija — Presetnik, nadalje bodo sodelovali: Potokar, Drenovec, Peček, Bratina, Brezgar, Tiran, J. Boltarjeva in Raztresen. Opozorjamo na začetek predstave, ki bo ob 18.15. Konec ob 20.45.

Opera bo odprla letošnjo sezono z Verdijevo veliko opero »Aida«. Letošnja uprizaritev v novi režiji in deloma novi zasedbi vlog, bo zelo zanimiva. Glede na pomnoženi orkester in zbor, smemo pričakovati predstavo, ki bo presegala po številu sodelujočih dosežanje uprizaritve. Naslovno partijo bo pela Heybalova, Radamesa — Franci, Amneris — Kogejeva, svečenika — Betetto, Kralja — Popov, Amonasra — Primožič, sla — Rakovec. Dirigent: A. Nefat. Režiser: C. Debevec. Zborovodja: R. Simoniti. Koreograf: ing. P. Golovin. Inscenator: ing. E. Franz.

Prva opereta, ki bo prišla v letošnji sezoni na vrsto bo Straussov »Netopir«, ki ga bo muzikalno naštudiral dirigent D. Zebre, režiral pa Emil Frelih. Zasedba te priljubljene operete je sledeča: Eisenstein — M. Sancier, Rosalinda — Ivancičeva, Frank — Anžlovor, Orlovski — Slado-ljev, Alfred — Manoševski, dr. Falke — B. Sancier, dr. Blind — Rakovec, Adela — Ribičeva, Zaba — Zupan, Ida — Japljeva, Melanija — Koširjeva.

Radio Ljubljana

Nedelja, 28. septembra

8: Napoved časa in vesti v slovensščini. — 8.15: Vesti v italijanščini. — 8.30: Koncert organista F. N. Napolitana. — 11: Peta maša iz bazilike Marijinega Oznanjenja v Florenci. — 12: Čitanje in razlaga evangelija v italijanščini. — 12.15: Čitanje in razlaga evangelija v slovensščini. — 12.30: Vesti v slovensščini. — 12.45: Simfonska glasba. — 13: Napoved časa in vesti v italijanščini. — 13.15: Službeno vojno poročilo v slovensščini. — 13.17: Orkester pod vodstvom Angelinija. — 14: Vesti v italijanščini. — 14.15: Radijski orkester pod vodstvom Draga Marija Šijanica. Pestra glasba. — 14.45: Vesti v slovensščini. — 17.15: Predavanje inž. Jakoba Ferjana o kmeti govedih v slovensščini. — 17.35: Kmečka godba in kvartet Ježek. — 19.30: Vesti v slovensščini. — 19.45: Operetna glasba. — 20: Napoved časa in vesti v italijanščini. — 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovensščini. — 20.30: Koncert tenorja Antona Sladovljeva ob spremljavi Stanka Preka na kitaro. — 21: Predavanje v slovensščini. — 21.10: Orkestralna glasba pod vodstvom Arlandija. — 21.40: Melodije in pesmi. — 22: Predavanje v slovensščini. — 22.10: Koncert violončelista Tiborija Machula. — 22.45: Vesti v slovensščini.

CENE MALIM OGLASOM

Kdor išče službe, plača za vsako besedo L. —30, takse L. —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 1.—. Najmanjši znesek je L. 7.—. Za žentive in dopisovanja se računa vsaka beseda po L. 1.—, taksa L. —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—. Najmanjši znesek je L. 20.—. Za vse druge oglase pa stane vsaka beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—. Najmanjši znesek je L. 10.—.

Mali oglasi

Za pismene odgovore je priložiti
L. 1.50 v znamkah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpisati v pismo obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina L. 2.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičjoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelek „Jutra“, Ljubljana.

Službo dobi

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Šoferja

sprejemam takoj. Pismene ponudbe z navedbo dose-danjih služb vložiti na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljiv šofer«. 16488-1

Dva pečarska

pomočnika takoj sprejemam. Anton Kovačič, Viška ul. 3. 16441-1

Strojna šivilja

za krzno dobi takoj »posilje Lapune, Ulica 3. marja (Aleksandrova) št. 4. 16369-1

Gospodična

inteligentna, zmorna nemščine, dobi mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Šilae«. 16482-1

Sodarskega

pomočnika večjeve tudi kletarskih del, sprejemam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16551-1

Mlado, zdravo dekle

sprejeto za vsa gospodinska dela, dobi takoj službo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16559-1

Kmečko dekle

zdravo, pridno, do 18 let staro, vajeno vseh hišnih del, iščem za takojšnji nastop. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljivo«. 16535-1

Sposobno

natakarico sprejemam izven Ljubljane. Nastop 1. oktobra t. l. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16496-1

Zdravega fanta

močnega, 16 let star, iz dežele, za vsa hišna dela, sprejemam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16634-1

Postrežnico

za ves dan, pošteno, sprejemam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16528-1

Dekle

k dovoljnim družini z enoletnim otrokom, it. m. — Pogoj: pridnost in stalnost. Zglašiti se: Medvedova cesta 5-L. 16520-1

Mizarskega

pomočnika dobrega, z večletno prakso, za pohištvo, sprejemam takoj. Mrak Jožef, Glinice, Ločnikarjeva ul. 7. 16593-1

Postrežnico

mlado, pridno, sprejemam za ves dan. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16489-1

Služkinjo

pridno in pošteno, ki tudi kuha, sprejemam. Verstovškova 27, Mirje. 16558-1

Hišnika

sprejemam takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vestene«. 16585-1

Postrežnico

sprejme »Franka, Stari trg 19-1. 16721-1

Natakarico

mlajšo, sprejemam. Gostilna Mestni trg 13. 16567-1

Pomočnico

išče Salo »Modas, Pražska 15-1. 16564-1

Čevljišterarico

potrebujem takoj. Medvedova 23. 16563-1

Sprejemem

pletljivo za nogavice in rokavice, Celovška c. 42, Šiška, Ljubljana VII. 16602-1

Ogljarja

(koparja) za pomočnikom, ki za izdelavo tudi začnelo, sprejme takoj: Zg. Lojze, Ljubljana, Gledališka ul. 7. 16625-1

Mehaniškega

pomočnika sprejemam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pošteno«. 16644-1

Čevljarske

pomočnike sprejemam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16640-1

Preprosto dekle

močno, pridno in pošteno, za vsa hišna dela, iščem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16628

Službe išče

beseda L. —30, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 1.—.

Dekle

pridno in pošteno, vajeno kuhe in vseh hišnih del, išče službo s 1. oktobrom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljivo«. 16450-2

36letna

zdrava, gre k mlačolanski trestji družini ali samske-mu, st. učenec, gospodinja, na ogl. odd. Jutra pod »De-«. 16537-2

Kuharica

z letnimi spravičali, želi v boljšo hišo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samo-«. 16517-2

Iščem nameštnike

Zmožen sem vseh pisarni-ških, specifičnih in skla-dičnih del. Obvladam slo-venški in italijanski jezik. Imam dolgoletna spravičala in dobre reference. Ponud-be na ogl. odd. Jutra pod »Pošteno«. 16458-2

Bivši narednik

samski, star 23 let, brez doma in roditeljev, prosi kakršne koli zaposlitve. Vajen tudi v trgovini in pisarni. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Brez ro-diteljev«. 16426-2

Gospodična

večja trgovine in pisarni-ških del, išče mesto. Gre tudi kot gospodinja po-močnica kamor koli. Cenj, ponudbe na ogl. odd. Ju-tra pod »Deloželi«. 16424-2

Za 15letno dekle

s 4 gimnazijami, iščem me-sta vajeenke pri boljši šil-jilji. Naslov v vseh poslo-vovalnicah Jutra. 16508-2

Trgovski sodrnik

manufakturne in galanterij-ske stroke, pošten, ki ima vsejeto do dela, želi pri-merne nastavitve. Sprejme tudi mesto skladiščnika, in-kasanta ter gre za začasno pomoč. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nastop 41«. 16490-2

Gospodična

absolutna trgovskega te-čaja, z znanjem vseh pisar-niških del, išče primerne zaposlitve. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16508-2

Knjigovodja

bilancist, slovenski in nem-ški korespondent, veziran trgovcem, zanesljiva starejša moč, išče zaposlitve. Sprej-me tudi polrednevo zaposli-tve ali upravitelstvo hiš. Ponudbe na ogl. odd. Ju-tra pod »Zaupna moč«. 16534-2

Strokovnjak za soc.

zavarovanje delavcev in nameščencev, diplomirani strokovnjak, bi-podjetju vodi Okr. urad, Pokojniški zavod in dav-ke. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Strokovnjak«. 16587-2

Prodajalka

vajena v pekarni, mlekar-ni, v prodaji sadja itd., go-voji slovensko, nemško in nekoliko hrvaško, išče pri-merne službe. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Po-šteno in delavna«. 16579-2

Natakarica

išče mesta v boljši gostilni-ki. Nastop takoj. — Štefi Rupnik, Toplice 62 pri Novem mestu. 16608-2

Dekle

staro dvajset let, s trgov-skim tečajem, z znanjem italijanščine, nemščine, angleščine, po strokovno usposobljenih močeh. Po-jasnila in priloge od 5. do 6. ure pop. pri: prof. Sid. Jera, Levstikova ulica. 16476-4

Nemško konver-

zacija in pouk nudi izobražena gospa. Kon-verzacija v skupinah 3-5 oseb, zelo poceni. Kongres-ni trg 12-11. 16636-6

Pouk

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

POUK

italijanščine, francoščine, nemščine, angleščine po strokovno usposobljenih močeh. Po-jasnila in priloge od 5. do 6. ure pop. pri: prof. Sid. Jera, Levstikova ulica. 16476-4

Nemško konver-

zacija in pouk nudi izobražena gospa. Kon-verzacija v skupinah 3-5 oseb, zelo poceni. Kongres-ni trg 12-11. 16636-6

Vajenci (ke)

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Učenko

sprejme takoj salon damskih klubov, Mi-mi Sark, Kreditna ban-ka. 16428-44

Frizersko vajenko

začetnico ali pa tudi z ne-kaj učne dobe sprejme Bra-dja Stane, Medvedova 22, Ljubljana VII. 16457-44

Vajenko

za modistino takoj sprej-me. M. Slabina, Stari trg št. 3. 16546-44

Krojaškega

vajenca sprejemam. Oblak Franjo, Poljanska c. 27. 16560-44

Vajenca

za brivsko obrit sprejemam takoj. Šinkovec, Dolenska cesta 6. 16557-44

Vajenca

sprejme Jereb Rudolf, trg. z mešanim blagom, Ljubljana, Glinice, Campova 8. 16505-44

Kovaškega

vajenca sprejemam takoj. Zidar Loj-ze, Jegličeva 15. 16522-44

Vajenca

iz Ljubljane ali bliž

Oblacila

Smoking
popolnoma nov in dobro
obranjen škornje, ugodno
prodaj. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16413-13

Ženski plašč
temnobarvni, dobro ohran-
jen, prodaj. Prekmurška
ul. 16. 16465-13

Zimska suknja
s hrčmi, skoraj nova, po-
vsem v dve obleki, ugodno
prodaj. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16453-13

Smoking
popolnoma nov in dobro
obranjen škornje, ugodno
prodaj. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16529-13

Les

Beseda L. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
sifro L. 2.—.

Plohi!
Prodaj nekaj kubič m. raz-
nega lesa: hrast, smreka,
buk, lipa in javor. Po-
vsem v gostilni Marčiče,
Dolenjska c. 20. 16596-15

Kapital

Beseda L. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
sifro L. 2.—.

Prisostipim
k dobremu podjetju z 10
tisoč lirami. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Tr-
govci«. 11455-16

Vse denarne in
trgovske posle
izvršim hitro in točno.
Obrnite se na:

RUDOLF ZORE,
Gledališka ulica 12.
— Telefon 38-10. 16578-16

Iščem marke
onstran meje. Plačam lire
v Ljubljani. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Kom-
penzacija«. 16597-16

Hranilno knjižico
kmetko ali drugo, vloga
ca. 22.000.—, kupim takoj.
Ponudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Kmetika ali dru-
ga 80%«. 16653-16

Če kupiš
enonadstropno vilo v Spod-
nji Šiški za 220.000.—, si
100% zavarovalno vrednost
povračila. Hitre ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Iz-
redna prilika«. 16665-16

Lokali

Beseda L. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
sifro L. 2.—.

Zimsko suknjo
dobro ohranjeno, za manj-
šo postavbo, kupim. Ponud-
be na ogl. odd. Jutra pod
»Zima v tujini«. 16474-19

Pozor!
trgovci, hiše, posetniki —
kupim manuelturbo trgo-
vino, prevzamem inventar
ali prazen lokal. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra. 16525-19

Iščemo
dvoletni lokal ali stanova-
nje za skladišče in delav-
nico v bližini kolodvorov.
Ponudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Snažno delo«. 16589-19

Gostilno
z inventarjem prevzamem na
svojo koncesijo po dogovoru.
Ponudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »V najemu«. 16575-19

Oddam lokal
in stanovanje, ali sam lo-
kal ali samo sobo, čisto,
sončno, prazno, za takoj ali
1. oktobra. Marica Ček,
Ljubljanska ul. 35. Zelena
jama. 16615-19

Vinotoč
brez konkurence, dobro
vzpeljan, s stanovanjem, ta-
koj oddam. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Red-
ka prilika«. 16639-19

Vinsko klet
Cantina di vino »Bianco-
celovška c. 30. av. tudi
lokal, oddam. Več pri last-
niku. 16657-19

Obrot

Beseda L. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
sifro L. 2.—.

Dame!
Trajno odnosa na ob-
čudje in barvane lase za-
jamenjamo napravi po solidni
ceni salon »Strigars«, Mi-
lošičeva cesta, pri kolodvoru.
Specialno barvanje las in
trepanic. 16480-30

Posest

Beseda L. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
sifro L. 2.—.

Proda se
dobro ohranjena dvo-
nadstropna hiša na Ra-
keku. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Značko
»Rakek«. 16452-20

Novo lepo
večstanovanjsko hišo na pe-
trinerji Ljubljane, v bližini
travniške postaje, z lepim
velikim vrtom, zaradi dru-
žinskih razmer, ugodno pro-
dam. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Renta 4% netto«. 16384-20

Nova hiša
žeststanovanjska, pri Sv.
Križu, t. odno napradaj za
280.000 lir. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 16331-20

Gozd

srednje zaraščan, ca. 10 ha,
ugodno prodaj. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod
»Gozd«. 16481-20

Gozdno parcelo
lepo ležečo parcelo, ki je
primerna za gozdarstvo
v bližini Dol. Toplice, v
izmeri 142 arov, prodaj iz
proute roke. Nastanele in-
formacije se dobe v trgo-
vini Gregor v Dol. To-
plicah. 16434-20

Parcela
636 m2, ob Gnidovčevi uli-
ci, za šmartinsko šolo,
ugodno prodaj. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra. 16479-20

Kupim kjer koli
prijazno hišico, primerno
za upokojenca, do 30.000
lir. Kováč, Ljubljana, Več-
na pot 7. 16504-20

Parcelo
ali vilo — naokrog vrtovi
prodaj. Lir 165.— m2.
Ponudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Kobariška-Liv-
ska«. 16515-20

Kupim
stanovanjsko hišico v Ljub-
ljanski okolici, plačam ta-
koj v gotovini. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Go-
tovina«. 16497-20

Vilo
krasno, enonadstropno, ob
Tyrševih cestah, zamenjam
za primerno parcelo v Ljub-
ljani. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Izredno«. 16595-20

Kmečko posestvo
v Zdenški vasi. Dobro-
polje, prodaj. Informacije:
Tyrševa 82, gostilna. 16582-20

Malo hišo
z dvema sobama, kuhinjo
in pritlikalino, oddam s
1. dec. dvema stalno na-
meščenima osebam. Jere-
ška 4, Sp. Šiška. 16603-20

V našem oddam
takoj veliko kmetko po-
sestvo na bližnjem Dolen-
skem. ZAJC LOJZE, Ljub-
ljana, Gledališka 7. 16626-20

Parcelo
krasno, za vilo ali hišo, v
Koleziji, zamenjam za ma-
lo hišo v mestu. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Ta-
koj 40.000«. 16638-20

Naprodaj imam
v centru 2 trgovsko-stano-
vanjski hiši, vile in parcele
izven centra. Pojasniti Jan-
car, Sv. Petra cesta 27. 16633-20

V centru mesta
prodaj trgovsko-stanova-
jsko hišo. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Hipoteka«. 16632-20

Parcele — hiše
prodaja v raznih delih me-
sta najugodnejše in nauku-
lancije realiteta pisarna
ZAJC ANDRIJ, Tavčarje-
va ulica 10, tel. 35-64. 16661-20

Stanovanje

Beseda L. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
sifro L. 2.—.

Enosob. stanovanje
z vsemi pritlikalini oddam
tistemu, ki mi plača na-
jemnino za par let naprej.
Naslov v vseh poslovalni-
kah Jutra. 16475-21

Trisobno komfortno
stanovanje
v novi hiši, zamenjam za
enosobno s kabineto. Na-
slov v vseh poslovalnicah
Jutra. 16532-21

Mansardno
stanovanje
soba, kabinet, pritliko,
oddam boljši družini, naj-
več treh oseb. Idrijska 19.
16624-21

Dva trisobna
stanovanja
oddam takoj v Šiški pri no-
vi cerkvi. Milčinskega ulica,
nova hiša. Ogleda se danes
od 10. do 17. ure. 16655-21

Stanovanja

Beseda L. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
sifro L. 2.—.

Lepo nagrado
dobi, kdor preskrbi za 1.
ali 15. okt. murni stranki
dveh oseb, eno- ali tri-
sobno stanovanje, event.
soba s souporabo kuhinje.
Ponudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Najno- odvet-
nika«. 16371-21a

Dvo- ali trisobno
stanovanje
v centru mesta, s posebnim
vhodom, oddam res-
nemu gospodu. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Či-
stost«. 16565-23

Enosobno večje
ali vilo — naokrog vrtovi
prodaj. Lir 165.— m2.
Ponudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Kobariška-Liv-
ska«. 16515-20

Enosobno
stanovanje
po možnosti s kopalnico, v
bežigraskem kraju, išem.
Ponudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Novoporočence«. 16658-21a

Prazno sobo
lepo, sončno, s posebnim
vhodom oddam tam-
nemu gospodu. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Či-
stost«. 16565-23

Prazno sobo
s posebnim vhodom, oddam
boljšemu gospodu za
115 lir. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16449-23

Enosobno
stanovanje
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16454-23

Enosobno
stanovanje
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16454-23

Enosobno
stanovanje
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16454-23

Enosobno
stanovanje
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16454-23

Enosobno
stanovanje
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16454-23

Enosobno
stanovanje
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16454-23

Enosobno
stanovanje
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16454-23

Enosobno
stanovanje
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16454-23

Enosobno
stanovanje
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16454-23

Enosobno
stanovanje
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16454-23

Enosobno
stanovanje
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16454-23

Enosobno
stanovanje
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16454-23

Enosobno
stanovanje
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16454-23

Enosobno
stanovanje
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16454-23

Enosobno
stanovanje
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16454-23

Enosobno
stanovanje
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16454-23

Enosobno
stanovanje
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16454-23

Sobo

Beseda L. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
sifro L. 2.—.

Prazno sobo
in manjšo opremljeno so-
bo, oddam skromni gos-
podu. Podmilščakova 14.
I. nadst. 16527-23

Prazno sončno sobo
s posebnim vhodom in so-
porabo kopalnice, oddam.
Gorup, Bežigrad, Staničeva
ulica 20. 16526-23

Sobo oddam
dvema gospodoma ali di-
lakoma. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16531-23

Dve opremljeni sobi
s skupnim vhodom, oddam
boljši mirni stranki 1. ok-
tobra. Vila, Strelška 26.
16594-23

Opremljeno sobo
s parirano, z vso
opremljeno, oddam takoj. Na-
slov v vseh poslovalnicah
Jutra. 16588-23

Sončno sobo
opremljeno, oddam stalne-
mu gospodu z domišljijo
na. Gruberjevo nabr. 16.
16584-23

Sostanovalko
v sredini mesta sprejem
Naslov v vseh poslovalni-
kah Jutra. 16583-23

Prazno lepo sobo
z balkonom, oddam za ta-
koj. Naslov v vseh poslo-
valnicah Jutra. 16569-23

Sobo
moderno, sončno, s posebnim
vhodom, oddam res-
nemu gospodu. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Či-
stost«. 16565-23

Lepo sončno sobo
s posebnim vhodom in so-
porabo kopalnice, oddam
takoj. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16611-23

Lepo sobo
prazno ali opremljeno, so-
nčno, poseben vhod, v bli-
žini Tivolija, oddam gos-
podu. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Mirna
stranka«. 16599-23

Opremljeno sobo
strog, separirano, z dvema
posteljama, oddam. Tyrševa
cesta 71-L. 16621-23

Sobo
poceni oddam starejši gos-
podu in ali soprogi s 1. ok-
tobrom. Ogled vsak dan od
12. do 15. ure. Sp. Šiška,
Kavčičeva 13-L, desno. 16619-23

Opremljeno sobo
za eno ali dve osebi oddam.
Razpotna 6, Trnovo. 16654-23

Prazno sobo
s posebnim vhodom, oddam
boljšemu gospodu za
115 lir. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16449-23

Lepo prazno sobo
v centru, oddam. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra. 16629-23

Opremljeno sobo
s souporabo kopalnice, oddam
boljšemu gospodu s 1.
oktobrom. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra. 16454-23

Opremljeno sobo
s souporabo kopalnice, oddam
boljšemu gospodu s 1.
oktobrom. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra. 16454-23

Opremljeno sobo
s souporabo kopalnice, oddam
boljšemu gospodu s 1.
oktobrom. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra. 16454-23

Opremljeno sobo
s souporabo kopalnice, oddam
boljšemu gospodu s 1.
oktobrom. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra. 16454-23

Opremljeno sobo
s souporabo kopalnice, oddam
boljšemu gospodu s 1.
oktobrom. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra. 16454-23

Opremljeno sobo
s souporabo kopalnice, oddam
boljšemu gospodu s 1.
oktobrom. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra. 16454-23

Opremljeno sobo
s souporabo kopalnice, oddam
boljšemu gospodu s 1.
oktobrom. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra. 16454-23

Opremljeno sobo
s souporabo kopalnice, oddam
boljšemu gospodu s 1.
oktobrom. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra. 16454-23

Opremljeno sobo
s souporabo kopalnice, oddam
boljšemu gospodu s 1.
oktobrom. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra. 16454-23

Opremljeno sobo
s souporabo kopalnice, oddam
boljšemu gospodu s 1.
oktobrom. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra. 16454-23

Opremljeno sobo
s souporabo kopalnice, oddam
boljšemu gospodu s 1.
oktobrom. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra. 16454-23

Opremljeno sobo
s souporabo kopalnice, oddam
boljšemu gospodu s 1.
oktobrom. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra. 16454-23

Prazno sobico

Beseda L. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
sifro L. 2.—.

Opremljeno sobo
z dvema posteljama in eno
z eno posteljo, išem. Po-
nudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Kjer kolik«. 16425-23a

Starejša zakonca
ižeta opremljeno sobo s
souporabo kuhinje takoj.
Žena bi pomagala v gos-
podinjstvu. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »So-
lidna«. 16494-23a

Boljšo sobo
s posebnim vhodom in so-
porabo kopalnice, išem
za 1. oktobra. Pismene po-
nudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Dobro plačnik«. 16492-23a

Veliko prazno sobo
s posebnim vhodom in so-
porabo kopalnice, išem
za 1. oktobra. Pismene po-
nudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Dobro plačnik«. 16492-23a

Sobo
z dvema posteljama, v cen-
tru, za 300 lir, išem. —
Ponudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Ljubljana 301a«. 16518-23a

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16605-23a

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16605-23a

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16605-23a

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16605-23a

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16605-23a

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16605-23a

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16605-23a

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16605-23a

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, oddam
tamnemu gospodu s 1. ok-
tobrom. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 16605-23a